

**POVEȘTI
FERMECATE
RUSEȘTI**

MICA-FĂRĂMICA

Sînt pe lumea asta oameni buni, sînt alții — răi, dar mai sînt și unii care n-au nici o rușine față de semenii lor.

Ei bine, tocmai peste oameni de felul acesta a dat și Mica-Fărămica. Rămînînd orfană de ambii părinți, a fost luată de acești oameni care au crescut-o, iar după aceea, grozav o mai chinuiau, cu munca o istoveau: de țesut — ea țesea, de tors — ea torcea, de dereticat, ea deretica și tot ea, pentru orișicare lucru răspundea.

Stăpînă-sa avea trei fete. Pe cea mai mare o chema — Un-Ochi, pe cea mijlocie — Doi-Ochi, iar pe cea mezină — Trei-Ochi.

Cele trei fete nu făceau altceva decît să stea la poartă și să caște gura pe stradă, iar Mica-Fărămica făcea toată treaba în locul lor: hainele lor le cîrpea, pentru ele torcea și țesea, și în schimb, o vorbă bună nu auzea.

Cîteodată Mica-Fărămica ieșea la cîmp, o îmbrățișa pe vaca ei cea

bălțată și culcîndu-și capul pe grumazul acesteia, îi povestea cum se săturase ea de toate, pînă și de viață.

— Măicuță-văcuță! Pe mine mă ceartă și mă bate acasă, pîine nu capăt, și nici să plîng nu mă lasă. Mi-au poruncit ca pînă mîine să torc cinci puduri de furioare, să le țes, să le-nălbesc, în val să le rînduiesc.

Iar vaca îi răspundea:

— Fată frumoasă, strecoară-te într-o ureche de-a mea și ieși prin cealaltă — și totul are să se facă.

Și așa se și întîmplă. Mica-Fărămica se strecura în urechea vacii, ieșea prin cealaltă și în vremea asta totul era gata: și țesut și înălbit și în val rînduit.

Fata lua pînza și i-o ducea acasă stăpînei. Aceasta o cerceta, mai gema, mai gîfîia, și-n ladă o ascundea, și mai mult de lucru îi dădea.

Și Mica-Fărămica iar venea la văcuța ei, o îmbrățișa, o mîngîia, în ureche i se strecura, prin cealaltă ureche ieșea, lucrul terminat îl lua și stăpînei i-l ducea.

Într-o zi, stăpîna o chemă pe Un-Ochi, prima din fetele ei, și-i zise:

— Fata mea cea cuminte, fata mea cea frumoasă, urmărește, stai și pîndește, să afli cine-o ajută pe orfană: îi țese, îi toarce, și valul i-l rînduiește.

Și s-a dus Un-Ochi la pădure cu Mica-Fărămica, ba s-a dus cu ea și la cîmp, dar a uitat ce-i poruncise maică-sa: s-a întins în iarbă și s-a prăjit la soare. Iar Mica-Fărămica îi cînta întruna:

— Adormi un ochi, adormi!

Și pînă la urmă ochiul fetei adormi. Cîtă vreme Un-Ochi a dormit, văcuța a țesut, a înălbit și-n val a rînduit toată pînza.

Așa că stăpîna tot n-a aflat nimic și-atunci a trimis-o pe fata mijlocie — pe Doi-Ochi.

— Fata mea cea cuminte, fata mea cea frumoasă, urmărește, stai și pîndește și află cine-o ajută pe orfană.

Doi-Ochi s-a dus cu Mica-Fărămica, dar a uitat ce-i poruncise maică-sa: și ea la soare s-a prăjit și-n iarbă s-a tolănit. Iar Mica-Fărămica îi cînta întruna:

— Adormi un ochi, adormi și celălalt!

Și Doi-Ochi închise pleoapele. Văcuța a țesut, a înălbit și-n val pînza a rînduit, iar Doi-Ochi abia s-a trezit.

Stăpîna se mînie și o trimise a treia zi pe mezină — pe Trei-Ochi, iar orfanei îi dădu și mai mult de lucru.

Trei-Ochi țopăi cît țopăi, la soare se prăji și-n iarbă se tolăni.

Iar Mica-Fărămica îi tot îngîna:

— Adormi un ochi, adormi și celălalt!

Dar de al treilea ochi — uită.

Doi din ochi adormiră, dar al treilea treaz a stat, totul în jur a observat: cum s-a strecurat Mica-Fărămica în urechea vacuței, cum a ieșit prin cealaltă și cum a luat apoi valurile de pînză gata pregătite.

Trei-Ochi se întoarse acasă și-i povesti totul maică-si.

Bătrîna se bucură grozav cînd auzi, iar a doua zi îi spuse bărbatului ei:

— Să tai numaidecît vaca bălțată!

Moșneagul ba că una, ba că alta.

— Dar ce ai, babo, nu ești în toate mințile? Că doar vaca e tînără, e bună de lapte!

— Nu-mi pasă, s-o tai și gata!

Și bătrînul n-avu încotro. Începu să-și ascută cuțitul. De cum află despre asta, Mica-Fărămica dădu fuga în cîmp, îmbrățișă vaca tărcată și-i spuse:

— Măicuță-văcuță, vor să te ucidă!

Iar vaca îi răspunse:

— Ține minte, fată frumoasă, ce-ți spun: tu să nu mănînci din carnea mea, oasele să mi le-aduni în batistă și-n grădină să le-ngropi, iar de mine să nu uiți niciodată: în fiecare dimineată să torni apă peste oasele mele.

Bătrînul tăie vaca. Mica-Fărămica făcu totul așa cum îi poruncise bălțata: a stat nemîncată, n-a pus în gură nici o bucățică din carnea ei, oasele i le-a îngropat în grădină și le-a udat în fiecare dimineată.

După un timp crescuseră din ele un măr, dar ce mai măr — mere zemoase în el atîrnau, frunze de aur foșneau, ramuri de-argint se legăneau. Așa că, cine trecea pe acolo se oprea, iar cine venea mai aproape — se minuna.

Dacă a trecut mult sau puțin timp, cine mai știe? Doar că într-o zi cele trei fete se plimbau prin grădină.

Tocmai atunci trecea pe acolo un bărbat călare — un om voinic, bogat, tînăr și cu părul în inele. Cum văzu merele zemoase din pom încercă să înduplece fetele:

— Fetelor, frumoaselor, care din voi o să-mi dea un măr, pe aceea o iau de nevastă.

Toate cele trei surori se năpustiră, care mai de care, la copac.

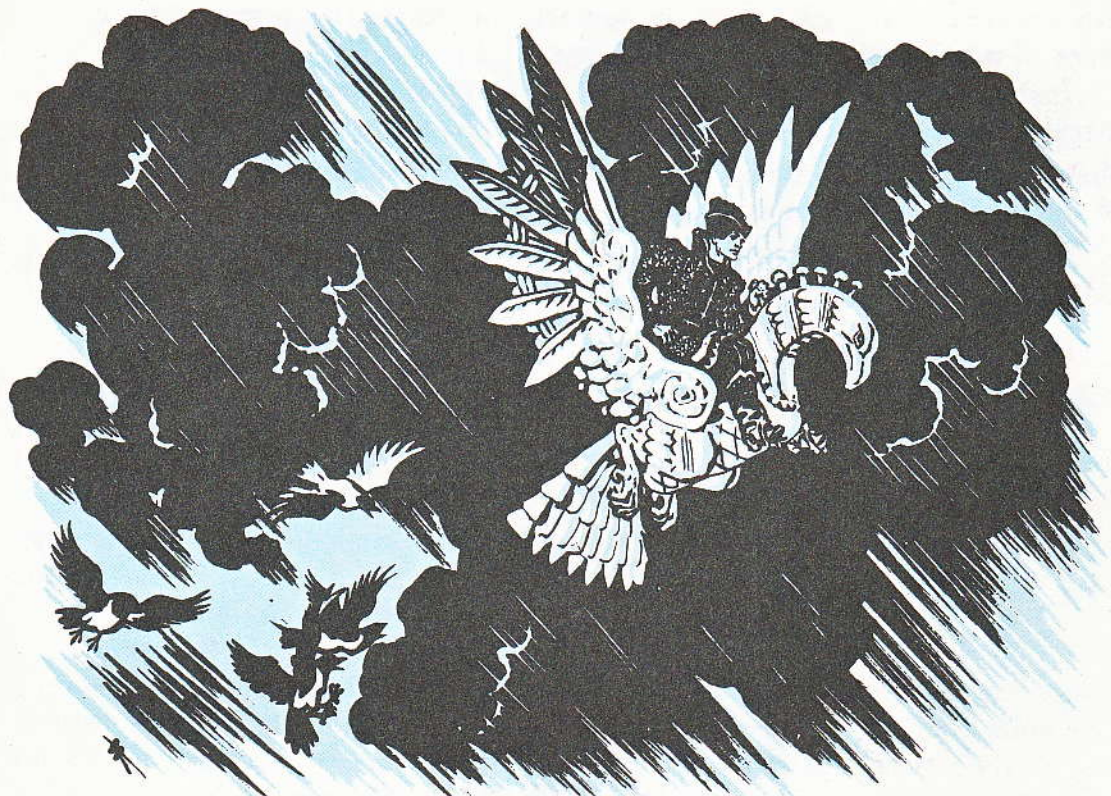
Dar merele, ce pînă atunci atîrnaseră jos de tot, de le puteai atinge cu mîna, se ridicară deodată sus-sus, deasupra capului.

Fetele să le scuture cu nuiua au vrut — dar ochii de frunze li s-au umplut; cînd de pe crengi să le rupă doreau, cosița în ramuri uscate

și-o încurcau. Așa că, oricît se luptară, oricît se zbuciumară, de cules mere — n-au cules, doar cu zgîrieturi s-au ales.

Însă cînd Mica-Fărămica s-a apropiat, toate crengile s-au aplecat, merele-n palmă i s-au culcat. Ea îl ospătă cu mere pe voinicul acela iar el o luă de nevastă. Și de atunci începu fata în belșug să trăiască, necazul să nu-l mai cunoască.

PAJURA DE LEMN

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o anume țară, într-o anume împărăție, un împărat. Și avea acel împărat slujitori fără număr. Dar nu slujitori de rînd, ci meșteri de toate felurile: și tîmplari, și olari, și croitori. Pentru că împăratului îi plăcea să poarte cele mai frumoase și mai bine cusute haine, astfel ca nimeni să nu-l poată întrece, și-i mai plăcea ca oalele de la curtea sa să fie cît mai frumos împodobite, iar palatul său să fie înfrumusețat cu cele mai măiestrite sculpturi în lemn.

La palatul împăratului se aflau meșteri cîtă frunză și iarbă.

În fiecare dimineață aceștia se adunau cu toții în fața ușii și așteptau să iasă împăratul, ca să le spună fiecăruia ce anume are de făcut în ziua aceea.

Într-una din zile se întîmplă să se întîlnească la ușa împăratului un meșter aurar cu un tîmplar. De cum s-au întîlnit au și început să se certe:

care dintre ei își cunoaște mai bine meseria și a cui muncă este mai grea?

Meșterul aurar i-a zis:

— Meseria ta e mai puțin însemnată decît a mea, tu stai aplecat deasupra lemnului și sculptezi doar obiecte din lemn. Pe cînd munca mea e cu totul altceva: tot ce fac eu este numai și numai din aur curat, ți-e mai mare dragul să vezi ce lucruri ies din mîna mea.

Dar tîmplarul i-a răspuns:

— Nu-i mare scofală să meșterești un obiect scump, de vreme ce aurul, prin el însăși, este la mare preț. Dar ia fă, dintr-o simplă bucată de lemn, un obiect care să-i uimească pe toți cei din jur. Dacă izbutești o să te socot și eu un meșter adevărat.

S-au certat ei cît s-au certat, ba, erau gata să se și încaiere, cînd tocmai atunci intră împăratul. Auzind sfada celor doi, el surise și le porunci:

— Fiecare din voi va face cîte un obiect cu totul neobișnuit: unul — din aur, celălalt — din lemn. Cînd o să le văd, eu o să hotărăsc cine dintre voi e meșter mai iscusit.

Împăratului nu i te puteai împotrivi, dacă țineai la viață. Astfel că cei doi meșteri plecară din palat ducîndu-se fiecare la casa lui; și unul și celălalt nu se gîndea decît cum să facă și să dreagă, ca să-l întreacă în meșteșug pe tovarășul său. Împăratul le dăduse un răgaz de o săptămînă.

Peste o săptămînă, amîndoi meșterii au venit la palat, s-au așezat la rînd alături de ceilalți și au așteptat să intre împăratul. Fiecare din ei ținea în mînă o legătură. Împăratul intră și zise:

— Ei, ia să vedem, voinicilor, ce a meșterit fiecare din voi. Și zîmbi pe sub mustață. Dăduse poruncă să fie chemați în sala cea mare atît împărăteasa, cît și țareviciul, fiul său. Ca să vadă și ei meșteșugul vostru.

Împăratul și împărăteasa se așezară pe o bancă iar fiul rămase în picioare. Primul se înfățișă meșterul aurar.

— Poruncește, măria ta, să se aducă un cazan mare cu apă.

A fost adus un cazan mare și umplut cu apă.

Meșterul își desfăcu bocceaua, scoase din ea o rață de aur și-i dădu drumul în apă. Rața începu să înoate, de ziceai că-i vie: își întorcea capul în toate părțile, măcăia, și-și curăța penele cu ciocul.

Împăratul rămase cu gura căscată, iar împărăteasa strigă:

— Nu încape nici o îndoială că rața e vie, nu e făcută din aur! Se vede că a învelit în aur o rață vie!

Meșterul se supără:

— Cum să fie vie? Dacă-mi porunciți o desfac în părțile din care e făcută și pe urmă o prind din nou în șuruburi.

Scoase rața din cazan, îi desprinse mai întîi aripile, apoi capul și,

la sfîrșit, o desfăcu în bucățile din care era alcătuită. Așeză toate părțile pe masă și începu după aceea să le înșurubeze la loc. O întocmi cum a fost, și îi dădu drumul pe apă. Și rața începu să plutească, ba chiar mai bine decît prima dată. Toți curtenii începură să bată din palme:

— Țsta meșter adevărat, nimic de zis! A făcut un lucru minunat! Niciodată pînă acum n-am văzut așa ceva!

Împăratul se întoarse către tîmplar:

— Ei, acum arată-ne și tu ce-ai meșterit.

Tîmplarul făcu o închinăciune:

— Înălțimea ta, poruncește să fie deschisă fereștriuca de la odaia asta.

Fereștriuca fu deschisă. Tîmplarul își desfăcu bocceaua și scoase din ea o pajură de lemn. Și era atît de bine făcută pajura cu pricina, că n-o puteai deosebi de una vie. Iar tîmplarul zise:

— Rața de aur poate înota numai pe apă, pe cînd pajura mea se poate înălța pînă la nori.

Și tîmplarul încălecă pajura și răsuci un arc. Pajura se înălță într-o clipă, își luă zborul din sala cea mare a palatului și începu să plutească afară, prin văzduh. Toți cei de față dădură buzna la fereastră: se uitau cu gura căscată cum tîmplarul dădea ocol, cînd dintr-o parte cînd din alta, zburînd deasupra curții palatului. De răsucea arcul spre stînga — pajura pornea să coboare spre pămînt, de îl răsucea spre dreapta — se înălța din nou. Împăratul privea pe fereastră și nu-și putea lua ochii de la pajură — de uimit ce era, coroana îi alunecă pînă pe ceafă. Toți cei din jur rămăseseră fără suflare. Nu mai văzuse nimeni pînă atunci atîta măiestrie.

După ce se roti o vreme prin aer, tîmplarul intră din nou în sala cea mare. Puse pajura într-un ungher și veni lîngă împărat.

— Spune, mărite împărate, ești mulțumit de meșteșugul meu?

— Nu găsesc cuvinte să-ți spun cît de mulțumit sînt, a răspuns împăratul. Cum ai putut avea atîta dibăcie? Și cum ți-a dat prin minte să meșterești un asemenea arc?

Tîmplarul se pregătea să răspundă la întrebările împăratului dar tocmai atunci împărăteasa începu să se vaite și să țipe:

— Încotro? Încotro? Ah, prindeți-l, opriți-l!

Auzind-o, toți cei de față s-au întors și ce să vadă? în timp ce împăratul îi puneă întrebări tîmplarului, tînărul țarevici încălecă pajura, răsucise arcul și, ieșind pe fereastră, zburase în curte.

— Vino înapoi! Unde pleci? Ai să te prăbușești! strigau în urma lui împăratul și împărăteasa.

Țareviciul însă își flutură mîna și zbură peste zidul de argint ce

împrejmuia palatul. Apoi răsuci arcul spre dreapta — și pajura se înalță dincolo de nori și se pierdu din vedere.

Împărăteasa leșină, iar împăratul se năpusti la tîmplar:

— Se vede că într-adins ai născocit mașinăria asta, zise el, ca să-l pierzi pe singurul nostru fecior. Hei, străjeri! Lua-ți-l și aruncați-l în temniță. Iar dacă peste două săptămîni țareviciul nu se întoarce, tîmplarul să fie spînzurat.

Străjerii îl înșfăcăară pe tîmplar și-l aruncară în hrubele întunecate ale temniței. În vremea asta țareviciul zbura cu pajura de lemn departe, tot mai departe.

Și era grozav de mulțumit țareviciul. Cît vedeai cu ochii zare liberă și largă de jur împrejur. Vîntul îi șuiera pe la urechi, zuluții i se învolburau, undeva dedesubt alergau de colo-colo norii, iar el se simțea aidoma unei păsări cu aripile întinse. Putea porni în orice parte a cerului, după dorință.

Spre seară ajunse într-o împărăție necunoscută și coborî la marginea unui oraș. Cînd, ce să vadă? Chiar acolo se afla o izbă mică, mică de tot.

Țareviciul bătu la ușă. Ieși în prag o bătrînică.

— Îngăduie-mi, bunico, să rămîn aici peste noapte. Nu sînt de prin partea locului, nu cunosc pe nimeni și n-am la cine să trag.

— Cum să nu-ți îngădui, fiule? Intră, că loc este destul. Doar trăiesc singură aici.

Țareviciul demontă pajura, înodă bocceaua la loc și intră în izba bătrînei.

Bătrîna îi puse îndată să mănînce de cină, iar țareviciul începu s-o întrebe: cum se numește orașul, cine locuiește în el și ce lucruri neobișnuite se află în acel oraș. Și iată ce răspuns i-a dat bătrîna:

— Este în împărăția noastră, fiule, un lucru foarte ciudat. Chiar în inima orașului se înalță palatul împărătesc, iar lîngă palat se află un turn înalt-înalt. Turnul e ferecat cu treizeci de lacăte, iar poarta lui o păzesc treizeci de paznici. Nimeni nu e lăsat să intre în acel turn. Se zice că în el ar trăi fata împăratului. Că îndată ce s-a născut, a fost zăvorîtă în turn împreună cu doica ei, pentru ca nimeni să n-o poată vedea vreodată. Împăratul și împărăteasa se tem ca nu cumva copila să se îndrăgostească de cineva, și astfel, să fie nevoiți s-o lase să plece pe meleaguri străine. Pentru că ar fi tare îndurerați dacă s-ar despărți de ea: e singura lor odraslă. Și așa se face că fata trăiește în turnul acela ca într-o temniță.

— Dar spune-mi, oare o fi frumoasă țarevna asta? Întrebă țareviciul.

— Nu știu, fiule, eu n-am văzut-o, dar oamenii povestesc cum că frumoasă ca ea, nu se mai află alta pe lume.

Și țareviciul își puse în gând să se furișeze pînă în turnul ferecat. Se culcă, dar în loc să doarmă, chibzui îndelung cum ar putea face s-o vadă pe țarevnă.

A doua zi, îndată ce se lăsă întunericul, încălecă pajura sa de lemn, se înalță pînă deasupra norilor și zbură înspre turn, spre acea parte a lui, unde știa că se află o fereastră.

Ajunse acolo și bătu în geam.

Țarevna rămase tare mirată. În fața ei se afla un voinic nespus de frumos.

— Spune-mi cine ești, vrednicule voinic? întrebă ea.

— Deschide fereastra și o să-ți spun îndată cine sînt.

Copila deschise fereastra și pajura de lemn intră zburînd în odaie. Țareviciul coborî, îi dădu binețe și-i povesti copilei cine era și cum ajunsese acolo.

Și rămaseră așa, privindu-se fermecați, fără să-și poată lua ochii unul de la celălalt.

Țareviciul o întrebă dacă s-ar învoi să-l ia de bărbat.

— Eu n-am nimic împotriva, zise țarevna, dar mă tem că tăicuțul și măicuța mea n-or să mă lase.

Dădaca cea rea însă, care era pusă s-o păzească pe țarevnă, simți că se punea ceva la cale. Alergă într-un suflet la palat și dădu totul în vileag, că așa și așa, venise cineva în zbor la țarevnă, iar voinicul cu pricina se ascunde în casa unei bătrîne.

Veniră tot atunci străjile, îl înșfăcăară pe țarevici și îl tîrîră la palat. Acolo, pe tron — împăratul ședea, mînios era, cu toiagu-i de lemn în podele izbea.

— Cum ai cutezat, așa și pe dincolo, tu, un tîlhar de drumul mare, să nesocotești porunca mea împărătească și să intri în turn? Am să poruncesc să fii spînzurat chiar mîine!

Îl duseră pe țarevici la temniță, îl lăsară singur acolo și-l zăvorîră cu niște lacăte zdravene.

În zorii zilei îi mînară în piață pe toți orășenii. Fuseseră înștiințați că va fi spînzurat nelegiuitul voinic — ce se furișase în turnul țarevnei.

Și iată că sosi călăul, fu înălțată spînzurătoarea și veniră, ca să fie de față la execuție, însuși împăratul cu împărăteasa.

Îl aduseră în piață și pe țarevici. Acesta se întoarse către împărat și rosti:

— Înălțimea ta, îngăduie să-mi spun ultima dorință.

Țarul se încruntă, dar n-avu încotro, nu-l putu refuza.

— Fie, vorbește.

— Dă poruncă unui sol, să tragă o fugă pînă la casa bătrînei la care am stat și să-mi aducă o legătură ce-am lăsat acolo.

Împăratul nu se putu împotrivi și trimise un sol. Legătura cerută a fost adusă.

Între timp, țareviciul fusese condus lîngă spînzurătoare și urcat pe o mică scară. Chiar atunci solul îi înmînă bocceaua. Țareviciul o desfăcu, se săltă pe pajura de lemn și ia-l de unde nu-i. Se înălță deasupra spînzurătorii, deasupra împăratului, deasupra întregii mulțimi.

Împăratul se văicărea:

— Puneți mîna pe el! Țineți-l! Are să scape!

Iar țareviciul își îndreptă pajura spre turn, zbură pînă în dreptul ferestrei cunoscute, o prinse într-o îmbrățișare pe țarevnă și o așeză în fața lui, pe pajura de lemn.

— Ei, făcu el, de-acum nu trebuie să ne mai temem, nici eu, nici tu, de nici o poteră.

Și pajura îi purtă, în goana mare, pînă în împărăția țareviciului.

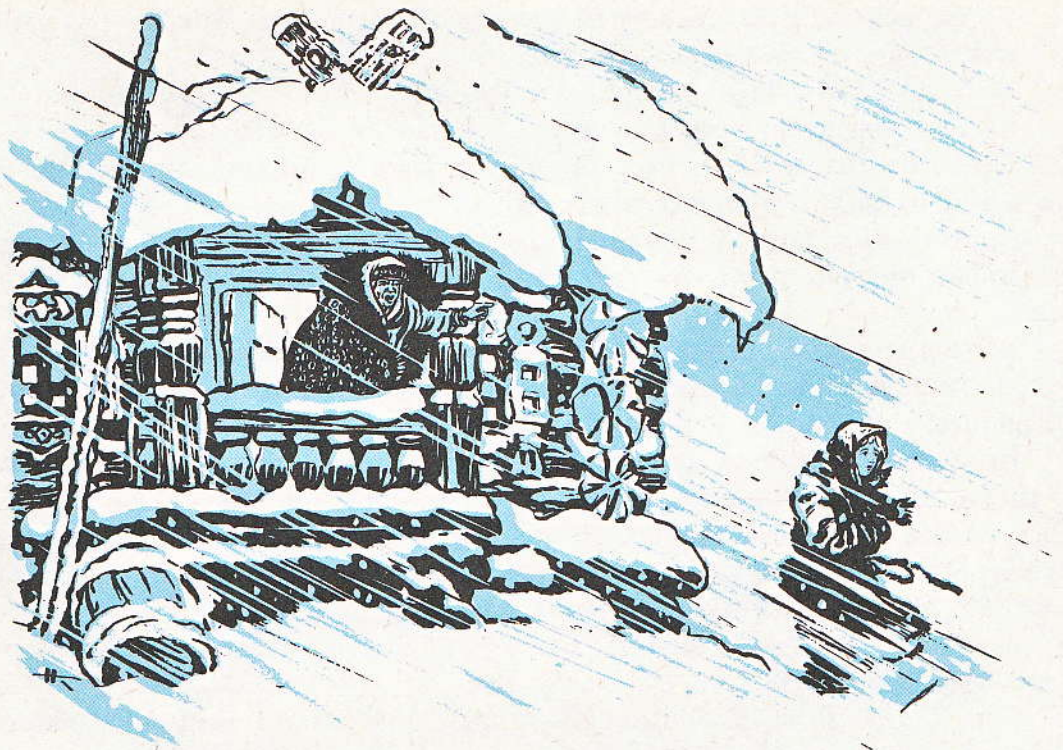
Acolo, bietul tîmplar zăcea în hrubele temniței, dar nu-și lua ochii de la cer: oare nu cumva s-o întoarce țareviciul? Nu de alta, dar mîine, se împlinesc două săptămîni și dacă feciorul împăratului nu se întoarce, el, tîmplarul, o să stea atîrnat cu funia de gît.

Cînd, deodată, ce să vadă? Sus, în văzduh, zbura pajura lui de lemn, dar îl purta nu numai pe țarevici ci și o preafrumoasă copilă.

Pajura se lăsă din zbor, în mijlocul curții palatului împărătesc. Țareviciul își ajută mireasa să coboare și porni cu ea spre tatăl și mama sa. Le povesti pe unde a colindat timp de două săptămîni. Aceștia, cuprinși de bucurie, îl iertară pentru durerea ce le-o pricinuisese, iar pe tîmplar îl eliberară din temniță.

Împăratul făcu un ospăț de pomină. Iar nunta au sărbătorit-o cu toții trei luni încheiate.

MOROZKO - GERUL

A fost odată ca niciodată. A fost odată un moș și-o babă. Moșul avea o fată, baba avea și ea o fată. Pe fata ei, baba o alinta, o dezmierda, iar pe fata moșului o ura, toată treaba pe seama ei o lăsa, din nimica o certa, o dojenea și nici cu mîncarea n-o prea înghesuia. Fata nu se dădea în lături de la nici o muncă, făcea toată treaba cum i se poruncea, mai bine nici că se putea. Oamenii cînd o vedeau cu lauda nu mai conteneau. Pe cîtă vreme despre fata babei numai așa spuneau:

— Ia uitați-vă la ea, de țesut — nu țese, de tors nu toarce. Ia uitați-vă la ea, trîndava-leneșă!

Din pricina asta baba se făcea și mai rea, și mai arțăgoasă. Iar fetei moșului îi făcea zile fripte. Și se gîndea întruna cum ar face s-o piardă.

Într-o zi moșul plecă în oraș după tîrguieli. Baba cea rea, împreună cu fiică-sa, puseră lucrurile la cale:

— Ei, acum, îi facem noi de petrecanie, dușmancei ăștea!

Baba o chemă pe fată și-i porunci:

— Haide, du-te la pădure după vreascuri!

— Dar mai avem destule vreascuri acasă, i-a zis fata.

Baba cea rea se răsti, bătu din picior, apoi, împreună cu fiică-șă, se năpustiră la ea și o alungară afară din izbă.

Cînd a văzut fata că n-are încotro, a plecat la pădure. Și era un ger de crăpau pietrele, și-un vînt rece ca gheața bătea, și-un viscol hain visco-lea...

Baba și fata ei se purtau de colo-colo prin izba încălzită și își tot spuneau:

— Acuma, chiar că nu se mai întoarce nesuferita aceea! Are să degere în pădure!

În vremea asta, fata ajunsese la pădure, se opri sub un brad rămuros și prinse a se uita împrejur, neștiind încotro s-o apuce și ce să facă...

Deodată se auziră zgomote și trosnituri: Morozko-Gerul alerga prin brădiș, Morozko-Gerul gonea prin mestecăniș, dintr-un copac în altul se sălta, scîrțîia și ronțăia. Coborî din bradul rămuros și zise:

— Bună ziua, fată frumoasă! Cum de-ai nimerit la mine în pădure pe gerul ăsta?

Fata îi povesti, fără să ascundă nimic, cum că nu venise în pădure de bună voie.

Morozko-Gerul o ascultă și-i zise:

— Ba nu, fată frumoasă, nu după vreascuri te-au trimis ele aici. Dar, de vreme ce ai venit în pădurea mea, vreau să văd și eu cît de harnică ești!

Îi dădu un fuior, un fus și-i porunci:

— Să torci din fuiorul ăsta fir de bumbac, din el să țezi pînză și din pînză să-mi coși o cămașă!

Cum spuse asta, Morozko-Gerul plecă. Fata nu mai stătu la gînduri ci se apucă fără întîrziere de treabă.

Cînd simțea că îi îngheață degetele — sufla puțin asupra lor, le încălzea, și la lucru. Munci așa, fără să-și dezdoae spinarea, toată noaptea. La un singur lucru se gîndea: cum să facă, cum să dreagă ca să coasă o cămașă cît mai frumoasă.

Dimineata iar se auziră zgomote și trosnituri în preajma bradului: era Morozko-Gerul. Îndată ce văzu cămașa, o lăudă:

— Ei, fată frumoasă, tare meșteșugit mi-ai lucrat cămașa!

Și Morozko-Gerul scoase o ladă mare, ferecată, i-o puse fetei dinainte și zise:

— După muncă și răsplată!

Pe urmă, îmbracă fata într-un cojocel călduros, îi legă pe cap o basma înflorată și o scoase la drum:

— Mergi sănătoasă, fată frumoasă! S-or găsi pe aici niște oameni buni care să te ajute să ajungi acasă.

Spuse asta și se făcu nevăzut, parcă nici n-ar fi fost.

În vremea asta moșul se întorsese acasă.

— Unde îmi e fata? întrebă el.

— Păi, s-a dus la pădure după vreascuri încă de ieri și uite că nici acum nu s-a întors...

Pe moș îl cuprinse îngrijorarea, așa că nici nu dezhamă calul, ci porni în grabă spre pădure. Când, ce să vadă? Chiar în marginea drumului stătea fata lui, veselă și gătită.

Moșul urcă fata în sanie, încărcă lada cu darurile lui Morozko-Gerul tot acolo și porni spre casă.

Iar baba cea rea și fiică-sa la masă ședeau, plăcinte-nfulecau și așa vorbeau:

— Ehe, vie nu se mai întoarce ea acasă! Doar oasele o să i le aducă moșul!

Dar cățelușa, lătrînd de după sobă zise:

— Ham, ham, ham! Fata moșului cu daruri scumpe o să vie! Dar pe fata babei n-o vrea nimeni de soție!

Baba îi dădu cățelușei plăcintă, ba o și bătu cu vâtraiul.

— Taci, netrebnico! Mai bine zi așa: „Fata babei dragă — nunta o s-o facă, a moșului fată — moartă o să zacă!”

Dar cățelușa o ținea una și bună:

— Fata moșului — cu daruri scumpe-o să vie! Dar pe fata babei — n-o vrea nimeni de soție!

Și iată că poarta scîrții, ușa se deschise și în izbă intră — rumenă și gătită — fata moșului, iar în urma ei oamenii aduseră o ladă mare, împodobită de jur împrejur cu flori de gheață.

Baba, împreună cu fiică-sa, se năpustiră asupra lăzii, începură să scoată de acolo, să cerceteze, pe lavițele din jur să așeze, toate hainele, găteliile și nu mai conteneau cu întrebările:

— Cine ți-a dat daruri atît de minunate?

Baba, îndată ce află cum o răsplătise Morozko-Gerul pe fata moșului, porni să alerge dintr-un capăt în celălalt al izbei, o îmbracă și o înfodoli pe fiică-sa, ca să nu-i fie cumva frig, îi vîrî în mînă o legătură cu plăcinte și-i porunci moșului s-o ducă în pădure și pe ea:

— Fata mea o să capete două lăzi din astea!

A dus-o moșul în pădure pe fata babei și a lăsat-o sub bradul rămuros. Fata stătea, de jur împrejur privea, de frig se zgribulea, vorbe de ocară striga:

— De ce nu mai vine odată Morozko ăla? Pe unde, așa și pe dincolo, o fi hoinărind?

Dar, chiar atunci se auziră zgomote și trosnituri: Morozko-Gerul alerga prin brădiș, Morozko-Gerul gonia prin mestecăniș, dintr-un copac în altul se sălta, scîrțîia și ronțăia. Coborî din bradul rămuros și zise:

— De ce ai venit la mine, fată frumoasă?

— Oare, chiar nu știi și singur? Am venit să-mi dai daruri scumpe!

Morozko-Gerul zîmbi și zise:

— Bine, dar mai întîi, ca să văd cît de harnică ești — vreau niște mînuși să-mi împletești!

I-a dat andrele, un ghem de lînă și a plecat. Fata babei aruncă andrelele în zăpadă și izbi cu piciorul în ghemul de lînă:

— Ia te uită ce-a născocit moșneagul! Unde s-a mai văzut, unde s-a mai pomenit, să stea cineva pe un ger ca ăsta și să împletească? Și așa îți degeră degetele!

Dimineața se auziră trosnete și pîrîituri — și veni Morozko-Gerul.

— Ei, fată frumoasă, ia să vedem, cum ai scos-o la capăt cu ceea ce ți-am cerut să-mi meșterești?

Fata babei se năpusti la el:

— Ce meșterit ți se năzare, bătrîn netot ce ești! Ce, ești chior, nu vezi? M-a pătruns frigul pînă la os așteptîndu-te aici, abia mai răsufli!...

— Ei, după muncă — va fi și răsplată! zise Morozko-Gerul.

Își scutură o dată barba și cînd se porni o furtună și-un viscol — acoperi toate cărările și toate drumurile. Iar Morozko se făcu nevăzut, de parcă nici n-a fost.

Fata babei o porni încet, fără drum, fără cărare și nimeri într-o rîpă. Acolo, cît ai clipi, o acoperi zăpada...

Cînd de-abia se crăpa de ziuă, baba începu să-l zgîlțîie pe moș, îl trezi și-i porunci să se ducă în pădure să-i aducă fata. În vremea asta ea se apucă să coacă plăcinte. Cățelușa însă, stătea sub laviță și lătra:

— Ham, ham, ham! Fata moșului nunta o s-o facă, iară fata babei — moartă o să zacă!

Baba îi dădu cățelușei plăcinte, și o bătu strașnic cu vătraiul:

— Taci, netrebnico! Îndoapă-te cu plăcinte și nu mai vorbi așa! Mai bine zi: „Fata babei — cu daruri scumpe o să sosească, fata moșului — mire n-o să-și mai găsească!”

Cățelușa însă mîncă plăcinta și iar o ținu pe-a ei:

— Ham, ham, ham! Fata moșului — nunta o s-o facă, iară fata babei — moartă o să zacă!

Baba se neliniști:

„Vai de mine, dacă, într-adevăr, pățește ceva rău fata mea? Dacă în drumul spre casă se vor pierde darurile acelea scumpe? Ia, să dau eu o fugă în urma moșului!”

Își puse șuba și o luă la goană spre pădure. Iar viscolul urla și mai grozav, zăpada o-nvîrtejea și mai tare. Drumul era troienit, nu se mai vedea...

Baba cea rea se rătăci și zăpada o troieni.

Moșul o căută și o tot căută prin pădure pe fata babei, dar n-o găsi. Cînd s-a întors acasă — nici pe babă n-a mai găsit-o. Și-atunci i-a adunat pe vecini. Și împreună cu ei au început să le caute: și pe babă și pe fiica ei. Au căutat și-au tot căutat, toate troienile le-au răscolit dar de găsit nu le-au mai găsit.

Și de atunci a început moșul să viețuiască numai cu fata lui. De cum a venit primăvara însă, pe fată a pețit-o un voinic fierar-meșter făurar.

Au făcut o nuntă plină de veselie și au trăit cu toții în dragoste și bună înțelegere. Tot așa mai trăiesc ei și acuma.

POVESTE DESPRE MERELE TINEREȚII ȘI APA VIE

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o oarecare țară, într-o oarecare împărăție, un împărat care avea trei feciori: pe cel mai mare îl chema Fedor, pe cel mijlociu — Vasili, iar pe mezin — Ivan.

Împăratul era bătrîn, foarte bătrîn și își pierduse vederea — a orbit, dar auzise că undeva departe, la capătul pămîntului, peste nouă mări și nouă țări, se află o grădină în care cresc merele tinereții și o fîntînă cu apă vie. Dacă bătrînul ar mîncă un singur măr din acelea — ar întineri, iar dacă și-ar spăla cu apă vie ochii săi orbi, ar vedea din nou.

Împăratul făcu un ospăț cum nu s-a mai pomenit, chemă la ospăț pe toți prinții și boierii și le zise:

— Oare se găsește printre voi, copiii mei, unul ales între aleși, îndrăzneț între îndrăzneți, care ar vrea să se ducă peste nouă mări și nouă țări, departe, la capătul pămîntului ca să-mi aducă merele tinereții și, într-un

urcior cu douăsprezece guri, apă vie? Aceluia i-aș lăsa moștenire jumătate din împărăție.

Dar cei de față tăceau, vorba ceea: cel mare se ascunde după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic — ce să-i mai ceri?

Atunci ieși în față Țareviciul Fedor și zise:

— Nu ne rabdă inima să înstrăinăm împărăția. O să plec la drum eu însumi ca să aduc părintelui și împăratului meu merele tinereții și, într-un urcior cu douăsprezece guri, apă vie.

Și Țareviciul Fedor se duse la grajdurile împărăției, își alese un cal neîncălecat, îi puse un căpăstru-necăpăstruit, luă un bici — nebiciuit, potrive douăsprezece chingi — neînchinate, și încă una pe deasupra — nu de dragul frumuseții ci al trăinicieii... Și porni Țareviciul Fedor la drum. De văzut — toți l-au văzut când a-ncălecat, dar nici unul n-a văzut încotro s-a îndreptat...

Dacă a mers aproape, ori a mers departe, dacă a mers în jos, ori a mers în sus, cine știe? Atîta știm doar că a mers zi de vară pînă-n seară, a mers pînă ziua se sfîrși și soarele asfinți. Și-așa a ajuns la o răscruce, din care se despărteau trei drumuri. În dreptul răscrucii se afla o lespede de piatră, pe care stătea scris:

„Spre dreapta de pornești — scapi tu, dar calul ți-l prăpădești. Spre stînga de pornești — scapă calul, dar tu te prăpădești. Înainte de pornești — te-așteaptă înșurătoarea“.

După ce chibzui puțin, Țareviciul Fedor hotărî: „Hai s-o pornesc într-acolo unde mă așteaptă înșurătoarea“.

Și coti pe drumul pe care îl aștepta înșurătoarea. A mers și a tot mers, pînă a ajuns în fața unui turn cu acoperișul de aur. Deodată, văzu alergînd în calea lui o preafrumoasă copilă, care îi zise:

— Fecior de împărat, lasă-mă să te scot din șa, vino cu mine să te ospătezi cu bucate și să dormi pe săturate.

— Nu pot, copilă dragă, de bucate n-am trebuință, iar cu somnul — n-o să-mi scurtez drumul. Trebuie să merg mai departe.

— Fecior de împărat, nu te grăbi să pleci, grăbește-te mai bine să faci ceea ce-ți dorește inima.

Și preafrumoasa copilă îl scoase din șa și îl duse în turn. I-a dat să bea, l-a ospătat și-apoi în pat l-a așezat. Dar de-abia apucă Țareviciul Fedor să se întindă la perete, că acea copilă răsturnă iute patul, și el se prăbuși jos în pivniță, unde era o groapă adîncă...

Dacă a trecut multă sau puțină vreme, cine să știe? Doar că într-o zi împăratul iar făcu un ospăț, îi chemă pe prinți și pe boieri și le zise:

— Copii, care îndrăzneţ între îndrăzneţi, vrea să-mi aducă merele tinereţii şi, într-un urcior cu douăsprezece guri, apă vie? Aceluia i-aş lăsa moştenire jumătate din împărăţie.

Şi din nou: cel mare se ascunse după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic — ce să-i mai ceri? Şi-atunci ieşi în faţă Țareviciul Vasili:

— Tăicuţule drag, nu mă rabdă inima să las împărăţia pe mâini străine. O să plec la drum eu însumi, o să aduc lucrurile cerute şi o să ți le ofer cu mâna mea.

Şi Țareviciul Vasili se duse la grajdurile împărăţiei, alese un cal neîncălecat, îi puse un căpăstru-necăpăstruit, luă un bici-nebiciuit, potrive douăsprezece chingi-neînchingite şi încă una pe deasupra.

Şi porni la drum Țareviciul Vasili. De văzut — toţi l-au văzut când a-ncălecat, dar nici unul n-a văzut încotro s-a îndreptat... Şi iată că ajunse la răscrucea unde se afla lespedea de piatră şi citi:

„Spre dreapta de porneşti — scapi tu, dar calul ți-l prăpădeşti. Spre stînga de porneşti — scapă calul, dar tu te prăpădeşti. Înainte de porneşti — te-aşteaptă înşurătoarea“.

Țareviciul Vasili chibzui cît chibzui şi o luă înainte, pe drumul pe care-l aştepta înşurătoarea. Ajunse la turnul cu acoperişul de aur. În calea lui alergă preafrumoasa copilă şi-l pofti să se ospăteze cu bucate şi să doarmă pe săturate.

— Fecior de împărat, nu te grăbi să pleci, grăbeşte-te mai bine să faci ceea ce îţi doreşte inima...

Şi ea l-a scos din şa şi l-a dus în turn. I-a dat să bea, l-a ospătat, şi-apoi în pat l-a aşezat.

Dar de-abia apucă Țareviciul Vasili să se întindă la perete, că fata, răsturnă din nou patul şi el se prăbuşi în pivniţă. De-acolo, de jos, cineva întrebă:

— Cine cade din cer?

— Eu, Țareviciul Vasili. Dar cine e prizonier?

— Eu, Țareviciul Fedor.

— Măi frate, da' ştiu că am păţit-o!

Dacă a trecut multă sau puţină vreme, cine ştie? Doar că împăratul făcu ospăţ pentru a treia oară şi-i chemă pe prinţi şi pe boieri.

— Care îndrăzneţ între îndrăzneţi vrea să-mi aducă merele tinereţii şi, într-un urcior cu douăsprezece guri, apă vie? Aceluia i-aş lăsa moştenire jumătate din împărăţie.

Şi din nou cel mare se ascunse după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic — ce să-i mai ceri?

Și — atunci ieși în față Ivan-Țarevici și zise:

— Tăicuțele drag, revarsă binecuvîntarea ta asupra mea, din creștetul capului meu înfierbîntat, pînă la tălpile sprintenelor mele picioare, ca să ajung departe, la capătul pămîntului, să aflu, pentru tine merele tinereții și apa vie și să-i mai aflu și pe frățiorii mei.

Și împăratul îi dădu binecuvîntarea sa. Iar Ivan-Țarevici se duse la grajdurile împărăției ca să-și aleagă un cal după chibzuința și dorința sa. Însă, de cum se uita la vreun cal — calul începea să tremure, iar de punea mîna pe vreunul — calul se prăbușea la pămînt.

Așa că nu putu Ivan Țarevici să-și aleagă un cal după chibzuință și dorință. Ieși îngîndurat, cu capul mai jos de umeri plecat. Deodată îi ieși în cale o slujnică bătrînă de la curte:

— Bună ziua, Ivan-Țarevici! De ce ești supărat și-ntristat, dragul meu copil?

— Cum să nu mă întristez, bunicuțo, dacă nu pot găsi un cal după chibzuință și dorință?

— Ehe, de mult ar fi trebuit să mă întrebi pe mine. Calul cel bun stă în pivniță legat, cu lanțuri grele ferecat. Numai dacă izbutești să-l iei — o să ai cal după chibzuință și dorință.

Ivan-Țarevici se duse la pivniță, izbi cu piciorul ușa de fier și ușa pivniței se încovoie. Atunci el își luă avînt și sări lîngă calul cel bun, iar calul își puse picioarele din față pe umerii săi. Ivan-Țarevici nu se clinti din loc. Și-atunci, calul rupse lanțurile de fier, sări afară din pivniță și-l scoase și pe Ivan-Țarevici de acolo. Ivan-Țarevici îi puse un căpăstru necăpăstruit, îl înșeuă cu o șa neînșeuată, potrivî douăsprezece chingi neînchinate și încă una pe deasupra — nu de dragul frumuseții ci de dragul faimei lui de voinic.

Și porni Ivan-Țarevici la drum. De văzut — toți l-au văzut cînd a-ncălecat, dar nici unul n-a văzut încotro s-a îndreptat... Cînd ajunse la răsărit — stătu Ivan-Țarevici să chibzuiască:

„Spre dreapta de pornești — calul ți-l prăpădești.“ Și-atunci, unde să mă mai duc fără cal? „Înainte de pornești — te așteaptă însurătoarea“; că doar n-am pornit la drum pentru asta. „Spre stînga de pornești scapă calul“; ăsta-i cel mai bun drum pentru mine.

Și coti pe drumul pe care calul scăpa, iar el se prăpădea. Dacă a mers mult sau puțin, dacă a mers în jos sau a mers în sus, dacă a mers peste pajiști înverzite, ori pe piscuri pietruite, cine să știe? Atîta știm, că a mers zi de vară pînă-n seară, a mers pînă ziua se sfîrși și soarele asfinți, și-atunci dădu peste o colibă.

Coliba pe-un picior de găină stătea și-o ferestruică avea.

— Colibă, colibă, te-oprește cu fața la mine, pădurea la spate-ți rămîna! Că eu, înăuntru voi intra, și-afară iar m-oi strecura.

Coliba se opri cu spatele la pădure și cu fața la Ivan-Țarevici. El intră înăuntru; acolo ședea Baba-Cloanța cea bătrînă. Fuior de mătasă torcea, dar firul peste umăr l-azvîrlea.

— Ptiu, ptiu! făcu ea, de cînd sînt n-am pomenit, de auzit n-am auzit, nici de văzut n-am văzut suflare rusească, dar azi, uite, chiar suflarea rusească, și încă singură, a venit aici.

Ivan-Țarevici zise la rîndul lui:

— Ehe, Babă-Cloanță-Cotoroanță, păsării slobode te pripești — penele să-i jumulești, și pe voinicul străin îl ponegrești... Mai bine făceai, dacă te grăbeai voinicului ostenit, de la drum venit, de mîncat și de băut îi dădeai și să doarmă-i așterneai. Eu m-aș fi culcat, tu la căpătii te-ai fi așezat, tu m-ai fi-ntrebat, eu răspunsuri ți-aș fi dat — de unde-s și-al cui sînt.

Și Baba-Cloanța făcu totul cum se cuvine: lui Ivan-Țarevici să mănînce — să bea îi dădu și patul i-l așternu. Apoi se așeză la căpătîiul lui și prinse a-l întreba:

— Al cui ești, voinic vrednic și-ostenit, călător din drum ivit, și de unde vii? Din ce împărăție ești? Și-al cui fecior, cine sînt tatăl și mama ta?

— Păi, eu sînt, bunico, din cutare țară, din cutare împărăție, mă cheamă Ivan-Țarevici, și-s fecior de împărat. Vreau să merg departe, la capătul pămîntului, peste nouă mări și nouă țări, ca să aduc apă vie și merele tine-reții.

— Ei, dragă tinere, pînă acolo ai de mers tare mult: apa vie și merele tinereții se află în stăpînirea unei copile cutezătoare și neînfricate pe numele ei Ochi-Albaștri, iar copila aceasta îmi e nepoată de sînge. Nu știu, zău, dacă vei dobîndi de la ea bunurile pe care le cauți...

— Păi, bunico, te-aș ruga să potrivești pe umerii mei puternici, capul tău ca să mă înzestrezi cu înțelepciune și chibzuință.

— Ehe, mulți voinici pe-aici au venit, dar puțini cu respect mi-au vorbit. Ia calul meu, copile, că e mai sprinten ca al tău, el are să te ducă la sora mea mijlocie și ea o să te învețe ce ai de făcut.

Dimineața, Ivan-Țarevici în zori se sculă, fața albă și-o spălă; îi mulțumi Babei-Cloanța că-l adăpostise peste noapte și, încălecînd pe calul ei, plecă.

Deodată îi spuse calului:

— Stai! Mi-am pierdut o mînușă.

Iar calul i-a răspuns:

— În vreme ce tu mi-ai vorbit, două sute de verste-am gonit...

Să fi ajuns Ivan-Țarevici aproape, să fi ajuns departe, cine știe? Știm doar că ziua-n noapte se sfârșea, când zări în depărtare o colibă rotitoare, pe-un picior de găină și c-un geam mic pentru lumină.

— Colibă, colibă, te-oprește cu fața la mine, pădurea — la spate-ți rămînă! Că eu, înăuntru voi intra, și-afară iar m-oi strecura.

Coliba se opri cu spatele la pădure și cu fața la el.

Deodată, se auzi nechezatul unui cal, iar calul pe care se afla Ivan-Țarevici îi dădu răspuns.

Caii crescuseră în aceeași herghelie.

Auzind nechezatul lor, Baba-Cloanța — încă și mai bătrînă decît cealaltă — zise:

— Se vede treaba că mi-a venit în ospeție surioară-mea.

Și ieși în pridvor.

— Ptiu, ptiu, de cînd sînt n-am pomenit, de-auzit n-am auzit, nici de văzut n-am văzut suflare rusească, dar azi, uite, chiar suflarea rusească a venit singură aici.

— Ah, Babă-Cloanță-Cotoroanță, primește-ți oaspetele cinstindu-i veșmîntul și prețuiește-l după cum i-e chibzuința. Mai bine mi-ai griji calul, iar mie, voinic ostenit, de la drum venit, să mănînc și să beau mi-ai da, să mă culc mi-ai așeza...

Și Baba-Cloanța făcu totul cum se cuvine: calul i-l griji, iar lui Ivan-Țarevici să mănînce și să bea îi dădu, patul i-l așternu, și-apoi să-ntrebe începui: cine-i, de unde-i, și-ncotro se-ndreaptă.

— Păi eu sînt, bunico, din cutare țară, din cutare împărăție, mă cheamă Ivan-Țarevici și sînt fecior de împărat. Mă duc să iau apa vie și merele tinereții de la cutezătoare și neînfricata copilă Ochi-Albaștri...

— Ehei, dragul meu băiețaș, nu știi dacă vei dobîndi bunurile pe care le cauți. Ai nevoie de înțelepciune, de multă înțelepciune ca să poți răzbi pînă la neînfricata Ochi-Albaștri!

— Păi, bunico, te-aș ruga să potrivești pe umerii mei puternici capul dumitale, ca să mă înzestrezi cu înțelepciune și chibzuință.

— Ehei, mulți voinici pe la mine-au venit, dar puțini cu respect mi-au vorbit. Ia calul meu, băiete, și du-te la sora mea mai mare. Ea are să te învețe mai bine decît mine ce ai de făcut.

Și iată că Ivan-Țarevici, înnoptă la bătrîna aceasta, iar dimineața în zori se sculă, fața albă și-o spală. Îi mulțumi Babei-Cloanța că-l adăpostise peste noapte și, încălecînd pe calul ei, plecă. Iar calul acesta se dovedi încă și mai sprinten decît celălalt.

Deodată Ivan-Țarevici îi spuse:

— Stai, mi-am pierdut o mânășă!

Iar calul îi răspunse:

— În vreme ce tu mi-ai vorbit, trei sute de verste-am gonit...

Ei, dar fapta anevoie se săvârșește, repede doar povestea se povestește. Și merse Ivan-Țarevici zi de vară pînă-n seară, merse pînă ziua se sfîrși și soarele asfinți. Chiar atunci dădu peste o colibă; coliba, pe-un picior de găină stătea și-o ferăstruică avea.

— Colibă, colibă, te-oprește cu fața la mine, pădurea la spate-ți rămînă! Nu stau aici o sută de ani să trăiesc, doar o noapte rămîn, să mă odihnesc.

Deodată necheză un cal, iar calul pe care era Ivan-Țarevici necheză și el. Ieși în pridvor Baba-Cloanța — și mai bătrînă decît cealaltă. Se uită, calul soră-si îl cunoscuse, dar pe călărețul străin, pe preafrumosul voinic — nu...

Atunci Ivan-Țarevici o rugă, cu plecăciune aleasă, să-l lase pentru-o noapte la dînsa în casă. Iar baba n-avu încotro! Că doar popasul de noapte nu-l poartă nimeni cu sine, popas de noapte i se cuvine oricui: și călărețului, și pedestrelui, și săracului și bogatului.

Baba-Cloanța făcu totul după trebuință: calul îl griji, pe Ivan-Țarevici cu bucate și băutură-l omeni, și-apoi să-ntrebe se porni: al cui e, de unde-i și-ncotro se-ndreaptă.

— Păi, bunico, eu sînt din cutare țară, din cutare împărăție, Ivan-Țarevici mă cheamă și sînt fecior de împărat. Am fost la sora dumitale cea mai mică, ea m-a trimis la cea mijlocie, care și ea m-a îndrumat la dumneata. Te rog să potrivești pe umerii mei puternici, capul tău, ca să mă înzestrezi cu înțelepciune și chibzuință, și astfel să aflu cum pot căpăta apa vie și merele tinereții de la viteaza copilă Ochi-Albaștri.

— Bine, fie, o să te ajut, Ivan-Țarevici. Ochi-Albaștri, copila aceea puternică, vitează și cutezătoare — e nepoata mea. Împărăția ei e împrejmuată cu un zid înalt de trei stînji * și gros de unul, iar la poartă stau de strajă treizeci de uriași. Ei n-au să te lase nici să te apropii de poartă. De aceea trebuie să te duci acolo la miezul nopții, călare pe calul meu cel bun. Cînd ajungi în dreptul zidului, plesnește calul peste coaste cu biciul nebiciuit. Și calul o să sară peste zid. Tu să priponești calul și să te duci în grădină. Acolo ai să vezi mărul cu merele tinereții iar sub măr — o fîntînă. Să rupi trei mere — nu mai multe. Și să iei din fîntînă apă vie într-un urcior cu douăsprezece guri. Ochi-Albaștri, nepoată-mea, la ceasul acela doarme, iar tu, nu cumva să

* Stîngen = 2,134 m.

te furișezi în turnul ei, ci să încaleci calul și să-l plesnești peste coastele rotate. Și calul o să te treacă dincolo de zid.

Ivan-Țarevici n-a mai rămas peste noapte la bătrână, ci a încălecat pe calul ei cel bun și, în puterea nopții a pornit la drum. Calul gonea, peste mlaștini, peste bălți sărea, rîuri și lacuri cu coada mătura.

Dacă a mers aproape, ori a mers departe, dacă a mers în jos, ori a mers în sus, cine știe? Doar că la miezul nopții Ivan-Țarevici ajunsese la zidul cel înalt. În fața porții străjile dormeau — toți cei treizeci de uriași. El struni calul cel bun și-l plesni cu biciul nebiciuit. Calul se mînie și sări peste zid. Ivan-Țarevici descălecă, intră în grădină și ce să vadă? Un măr cu frunze de argint, cu mere de aur, iar sub măr o fîntînă. Ivan-Țarevici rupse trei mere, nu mai multe și umplu cu apă vie din fîntînă urciorul cu douăsprezece guri. Dar grozav își mai dorea s-o vadă cu ochii lui pe copila puternică, vitează și cutezătoare, adică pe Ochi-Albaștri.

Și-atunci, Ivan-Țarevici intră în turn și ce să vadă? De o parte, dormeau șase copile voinice, neînfricate, puternice, de cealaltă parte altele șase, iar la mijloc, stăpîna — Ochi-Albaștri, fără grijă dormea, cu vuiet de cascadă răsufla.

Ivan-Țarevici nu se mai putu stăpîni: se aplecă, o sărută și ieși... Încălecă pe calul cel bun, dar calul îi zise cu grai omenesc:

— Eh, Ivan-Țarevici, de sfatul primit n-ai ascultat. Și-n turn la Ochi-Albaștri-ai intrat! Acum eu n-am să mai pot sări peste zid.

Ivan-Țarevici biciui calul cu biciul nebiciuit.

— Uf, îmbuibat afurisit, sac de nutreț ce ești, ce, vrei pe-aici să adormim, capul să ni-l prăpădim?...

Calul se mînie mai tare ca înainte și sări peste zid, dar atinse cu o potcoavă corzile de sîrmă de pe el, care vîjîiră, iar clopotele să bată porniră.

Copila Ochi-Albaștri se trezi și descoperi furțișagul:

— Sculați-vă toți și toate, prădați am fost de bunuri însemnate.

Porunci să i se pună șaua pe calul cel semeț și, împreună cu douăsprezece copile voinice, neînfricate și puternice, porni potera pe urma lui Ivan-Țarevici.

Gonea Ivan-Țarevici din toată puterea calului, dar și neînfricata Ochi-Albaștri gonea în urma lui. Cînd ajunsese la Baba-Cloanța cea mai mare, un cal înșeuat, gata pregătit de drum îl aștepta. El se avîntă din mers de pe calul lui de-a dreptul pe celălalt și goni mai departe... Ivan-Țarevici pe poartă ieși, neînfricata Ochi-Albaștri în poartă se ivi și o întrebă pe Baba-Cloanța:

— Bunico, n-a rătăcit pe-aici, vreo fiară?

— Nu, fetiço.

- Nici n-a trecut pe-aici, vreun voinic?
- Nu, fetițo. Dar tu, stai și bea niște lăptișor că ești ostenită de drum lung.
- De băut aş bea, dar pînă mulgi vaca, nu te pot aştepta.
- Se poate, fetițo? Pînă să prinzi tu de veste — am și isprăvit...

Și s-a dus Baba-Cloanța să mulgă vaca, de muls o mulgea, dar de grăbit nu se grăbea. Neînfricata copilă Ochi-Albaștri bău laptele și iar porni să gonească după Ivan-Țarevici.

Cum ajunsese la Baba-Cloanța cea mijlocie, Ivan-Țarevici schimbă calul și iar goni mai departe. El pe poartă ieși — neînfricata Ochi-Albaștri, în poartă se ivi:

— Bunico, n-a rătăcit pe-aici, vreo fiară, nici n-a trecut vreun vrednic voinic?

— Nu, fetițo. Dar tu stai și mănîncă niște blinii că ești ostenită de drum lung.

— Ehei, trece mult timp pînă să le faci dumneata.

— Se poate, fetițo? Pînă să prinzi tu de veste — am și isprăvit...

Și Baba-Cloanța se apucă de blinii, de făcut le făcea — dar de grăbit nu se grăbea. Neînfricata Ochi-Albaștri mîncă și iar porni să gonească după Ivan-Țarevici.

Iar el ajunsese la Baba-Cloanța-mezina, descălecă, tot atunci încălecă pe calul său de viteaz și iar porni mai departe. El pe poartă ieși — neînfricata Ochi-Albaștri în poartă se ivi și o întrebă pe Baba-Cloanța, dacă n-a trecut vreun vrednic voinic.

— Nu, fetițo. Dar tu, bine-ar fi să te-mbăiezi, că ești ostenită de drum lung.

— Ehei, pînă se înfierbîntă apa, trece mult timp.

— Se poate, fetițo? Pînă să prinzi tu de veste — am și isprăvit...

Și Baba-Cloanța pregăti baia și celelalte, după trebuință. Neînfricata copilă Ochi-Albaștri se îmbăie, stătu să se odihnească și iar o luă la goană. Calul ei de pe-un munte, pe altul se-avînta, peste lacuri și rîuri sărea. Și-așa începu să se apropie de Ivan-Țarevici.

El văzu potera pusă pe urmele lui: douăsprezece viteze copile și a trei-sprezecea — neînfricata Ochi-Albaștri — chitind cu toatele să-l ajungă, trupușorul să-i străpungă. Cînd calul lui începu să se domolească neînfricata copilă Ochi-Albaștri se năpusti asupra-i strigînd:

— Tîlhare, fără îngăduința mea apă din puț ai sorbit, puțul n-ai acoperit!

Iar el îi strigă la rîndul lui:

— Atunci, hai să ne depărtăm la trei sărituri de cal și-apoi să ne măsurăm puterile.

Și pe dată, Ivan-Țarevici și neînfricată copilă Ochi-Albaștri la trei sărituri de cal s-au depărtat, buzduganele și-au luat, lăncii lungi, frumos chitite, săbii bine ascuțite. Și de trei ori au luptat, buzdugane-au fărîmat, săbii, lănci au vătămat, dar să-l doboare de pe cal, unul pe celălalt, n-au apucat.

Și-atunci, n-au mai vrut de pe cai să se izbească, ci au descălecat, și-au trecut la trîntă voinicească.

S-au luptat și s-au tot luptat, zi de vară pînă-n seară, de cînd ziua se ivi — pînă soarele-asfinți. Dar Ivan-Țarevici, sprinten picior își scrînti, la pămînt se prăbuși. Neînfricată copilă Ochi-Albaștri, pieptul alb cu un genunchi i-l strivi, scoase-un mic pumnal de oțel, și să-l împlînte în acest alb piept voi. Cînd, deodată, Ivan-Țarevici îi vorbi:

— Nu mă ucide, neînfricată copilă, vitează Ochi-Albaștri, mai bine de mîini dalbe m-apucă, de la pămînt mă ridică, buze dulci tu îmi sărută.

Și-atunci, neînfricată copilă Ochi-Albaștri de pe pămînt pe Țarevici îl ridică, buzele lui dulci i le sărută. După aceea își întinseră cortul chiar acolo, pe pajiștile cele verzi, în cîmpia mare, liberă din zare-n zare. Aici, trei zile și trei nopți la rînd au stat tot vorbind și rîzînd. Prin logodnă s-au legat, inele au schimbat.

Apoi, neînfricată copilă Ochi-Albaștri i-a spus:

— Eu o să plec acasă, du-te și tu la casa ta, dar, bagă de seamă, nu care cumva să te abați din drum... Iar peste trei ani să mă aștepti acolo, în împărăția ta.

Încălecară amîndoi și se despărțiră... Dacă a trecut multă, ori puțină vreme, cine mai știe? Că de! fapta anevoie se săvîrșește, repede doar povestea se izvodește. Și iată că ajunse Ivan-Țarevici la răscrucea cu cele trei drumuri și cu lespeda de piatră și își zise:

„Halal să-mi fie! Eu mă duc acasă iar despre frații mei nu mai știu nimic“.

Și, nesocotind ce-i spusese Ochi-Albaștri se abătu din drumul de pînă atunci, luînd-o pe acela, pe care te-așteaptă înșurătoarea... Ajunse la turnul cu acoperișul de aur. Deodată, calul pe care mergea Ivan-Țarevici necheză, iar caii fraților lui îi răspunseră. Căci caii crescuseră în aceeași herghelie...

Ivan-Țarevici urcă în pridvor, bătu în ușă cu inelul și turlele palatului se clătinară iar cercevelele acestuia se strîmbară.

În calea lui alergă o preafrumoasă copilă:

— Ah, Ivan-Țarevici, te-aștept de-atîta timp! Vino cu mine, să te ospătezi cu bucate și să dormi pe săturate.

Îl duse în turn și începu să-l ospăteze. Ivan-Țarevici însă, de mîncat nu prea mîncă — mai mult sub masă-arunca, nici de băut nu prea bea — mai mult sub masă turna. Apoi preafrumoasa copilă l-a dus în iatac:

— Culcă-te, Ivan-Țarevici, și dormi pe săturate.

Dar Ivan-Țarevici o-mbrînci în pat pe ea, iute patul răsturnă și copila în pivniță se prăbuși, în groapa cea adîncă.

Ivan-Țarevici se aplecă deasupra gropii și strigă:

— E cineva viu acolo?

Și din groapă i se răspunse:

— Da! Țareviciul Fedor și Țareviciul Vasili.

El îi scoase din groapă pe cei doi frați ai săi, care aveau fețele negre, ca pămîntul ce începuse să-i acopere. Ivan-Țarevici îi spală cu apă vie și frații se făcură ca mai înainte.

Încălecară toți trei și porniră la drum... Dacă au mers departe ori aproape, cine să știe? Doar că au ajuns la răscrucea cu pricina. Ivan-Țarevici le zise fraților săi:

— Aveți voi grijă de calul meu, că eu mă culc să mă odihnesc puțin.

Se culcă pe iarba mătăsoasă și se cufundă într-un somn adînc, de viteaz adevărat. Atunci Țareviciul Fedor îi zise Țareviciului Vasili:

— Dacă ne-ntoarcem acasă fără apa vie și merele tinereții — n-o să prea avem parte de cinste, iar tata o să ne trimită să paștem gîștele...

Țareviciul Vasili îi răspunse:

— Hai să-l aruncăm în prăpastie pe Ivan-Țarevici, iar darurile dobîndite de dînsul noi să le luăm și cu mîna noastră tatei să le dăm.

Așa că, i-au scos din sîn merele tinereții și urciorul cu apă vie, iar pe el l-au ridicat și-n prăpastie l-au aruncat. A căzut Ivan-Țarevici trei zile și trei nopți pînă acolo. Și s-a oprit tocmai pe țărmul unei mări, iar după ce s-a dezmeticit, ce să vadă? Cît cuprindeai cu ochii, de jur împrejur, doar apă și cer, iar sub un stejar bătrîn, chiar pe țărm, țipau, în bătaia vîntului puternic și rece, niște pușori.

Ivan-Țarevici și-a scos caftanul și a acoperit cu el puii, iar el s-a adăpostit sub stejar.

Vremea s-a îndreptat și iată că veni o pasăre mare, pasărea Nagai. Ea se lăsă din zbor, chiar sub stejar, și își întrebă puii:

— Scumpii mei copilași, cum de-ați scăpat cu viață din furtuna și urgia de mai-nainte?

— Sst, vorbește mai încet, mamă, ne-a salvat un rus, el ne-a acoperit cu caftanul lui.

Iar pasărea Nagai îl întrebă pe Ivan-Țarevici:

— Cum ai nimerit aici, om bun?

— Frații mei de sînge m-au aruncat în prăpastie, ca să-mi ia merele tinereții și apa vie.

— Mi-ai scăpat de la moarte copiii, acum poți să-mi ceri orice dorești: aur, argint, pietre scumpe.

— Pasăre Nagai, de nimic n-am nevoie: nici de aur, nici de argint, nici de pietre scumpe. Dar, spune-mi cum aş putea ajunge pe locurile unde m-am născut eu?

Pasărea Nagai i-a răspuns:

— Adu-mi două cazane de câte douăzeci de puduri fiecare, cu carne.

Şi, Ivan-Țarevici a vînat, acolo, pe țărmul mării, gîște și lebede, le-a pus în două cazane, a potrivit un cazan pe umărul drept al păsării Nagai, iar celălalt — pe umărul stîng, și-apoi s-a așezat și el între ele. Îndată ce a început să-i dea de mîncare, pasărea Nagai s-a ridicat sus de tot, în înaltul cerului și a prins a zbura.

Ea zbura iar el o hrănea, o hrănea mereu... Dacă au zburat departe ori au zburat aproape, cine mai știe? Doar că, la o vreme, Ivan-Țarevici a terminat carnea din cele două cazane. Pasărea Nagai însă întoarse din nou capul spre dînsul. El scoase cuțitul, își tăie o bucată din pulpa piciorului său și i-o dădu păsării Nagai. Ea zbură cît zbură și iar întoarse capul. Ivan-Țarevici mai tăie și din piciorul celălalt o bucată dîndu-i-o păsării. Și iată că mai aveau doar foarte puțin pînă să ajungă. Pasărea Nagai însă iar întoarse capul. Și-atunci, el își tăie carnea de pe piept și i-o dădu păsării.

Chiar atunci pasărea Nagai ajunsese cu Ivan-Țarevici pe meleagurile unde se născuse acesta.

— M-ai hrănit foarte bine tot drumul, dar o bucată mai dulce decît ultima n-am mîncat de cînd sînt.

Ivan-Țarevici îi arată rănile. Pasărea Nagai icni o dată și dădu afară toate cele trei bucăți de la urmă:

— Pune-le la loc.

De îndată ce Ivan-Țarevici le puse la loc — bucățile de carne se prinseră de os ca mai-nainte.

— Și-acum, Ivan-Țarevici, haide, dă-te jos că eu trebuie să zbor înapoi, spre casă.

Pasărea Nagai s-a ridicat sus de tot, în înaltul cerului, iar Ivan-Țarevici și-a văzut de drum prin meleagurile unde se născuse el.

Ajungînd în capitală și-a dat seama că Țareviciul Fedor și Țareviciul Vasili i-au adus părintelui lor apa vie și merele tinereții, căci împăratul se vindecase: își redobîndise sănătatea dinainte, puterea și agerimea ochilor.

Ivan-Țarevici nu s-a dus la tatăl și la mama sa, ci a adunat în jurul lui pe toți bețivanii ce-și fac veacul prin cîrciumi, pe toți sărăntocii și neisprăviții și dă-i, și ține-te de chefuri prin cîrciumi.

Cam tot pe-atunci, departe, la capătul pământului, peste nouă mări și nouă țări, puternica și neînfricată Ochi-Albaștri dădu naștere la doi feciori. Și creșteau cei doi feciori văzînd cu ochii. Ehe, dar repede doar povestea se povestește, mai anevoie fapta se săvîrșește — așa că au trecut exact trei ani. Ochi-Albaștri și-a luat feciorii, și-a strîns oaste și a pornit să-l caute pe Ivan-Țarevici.

De cum ajunsese în împărăția lui, chiar acolo, pe pajiștile cele verzi, în cîmpia mare, liberă din zare-n zare își întinse cortul din pînză albă. Și, pe tot drumul, de la cortul ei înainte, așternu numai postavuri frumos colorate. După aceea, trimise un sol de-al ei la oraș, care să-i spună împăratului aceste vorbe:

— Împărate, dă-mi-l pe Țarevici. Că de nu — toată-mpărăția îți voi cotoropi, tot pământul țării ți-l voi pîrjoli, iară tu-mpărate, al meu rob vei fi.

Împăratul s-a speriat și l-a trimis la ea pe feciorul său cel mai mare — pe Țareviciul Fedor. Și prinse a înainta Țareviciul Fedor pe postavurile frumos colorate înspre cortul din pînză albă. Cei doi băieți alergară strigînd:

— Măicuță, măicuță, n-o fi acesta tăicuțul nostru?

— Nu, copilașii mei, el este unchiul vostru.

— Și ce poruncești să facem cu el?

— Voi, copilașii mei, primiți-l cum se cuvine.

Și pe dată cei doi feciorași au pus mîna pe niște nuiiele și au început să-l plesnească pe Țareviciul Fedor pe undeva mai în jos de șale. Atîta l-au bătut că Țareviciul abia a scăpat cu fuga.

Iar Ochi-Albaștri își trimise din nou solul la împărat:

— Dă-mi-l pe Țarevici...

Împăratul s-a speriat și mai tare și l-a trimis la ea pe feciorul mijlociu — pe Țareviciul Vasili. Prinse și el a înainta înspre cort. Cei doi băieți alergară strigînd:

— Măicuță, măicuță, n-o fi ăsta tăicuțul nostru?

— Nu, copilașii mei, el este unchiul vostru. Primiți-l cum se cuvine.

Cei doi feciorași dă-i și scarmănă-l și pe el cu nuielile. Atîta l-au bătut că și Țareviciul Vasili abia a scăpat cu fuga.

Iar Ochi-Albaștri își trimise pentru a treia oară solul la împărat:

— Îndată cu toții să pornească, pe cel de-al treilea fecior, pe Ivan-Țarevici, să-l găsească. De nu-l vor găsi, toată-mpărăția îți voi cotoropi, tot pământul țării ți-l voi pîrjoli.

Împăratul s-a speriat foarte tare, a trimis după Țareviciul Fedor și după Țareviciul Vasili și le-a poruncit să-l găsească pe Ivan-Țarevici, fratele lor. Cei doi frați i s-au aruncat la picioare și și-au recunoscut fapta:

cum au luat de la Ivan-Țarevici, care dormea, apa vie și merele tinereții, iar pe dînsul l-au aruncat în prăpastie.

Cînd auzi împăratul una ca asta, izbucni în hohote de plîns. Tocmai atunci Ivan-Țarevici se ducea el însuși la Ochi-Albaștri, iar în urma lui veneau toți bețivanii ce-și fac veacul prin cîrciumi. Ei călcară în picioare și sfîșiară postavurile așternute azvîrlindu-le în toate părțile.

Ivan-Țarevici prinse a înainta înspre cortul din pînză albă. Cei doi băieți alergară strigînd:

— Măicuță, măicuță vine la noi un bețiv, împreună cu toți bețivanii de prin cîrciumi!

Dar Ochi-Albaștri le spuse:

— Luați-l de mîinile-i dalbe și aduceți-l în cort. Acesta e tăicuțul vostru cel bun. El a suferit trei ani de zile fără a fi vinovat.

Îndată, copiii l-au prins de mîinile-i dalbe și l-au dus în cort. Ochi-Albaștri l-a ospătat, l-a pieptănat, veșmintele i le-a schimbat și să doarmă l-a culcat. Iar pe bețivanii cu care venise, i-a cinstit cu cîte un păhărel și fiecare din ei s-a dus la casa lui.

A doua zi Ochi-Albaștri și Ivan-Țarevici s-au dus la palat. Aici s-a făcut un ospăț de pomină, un ospăț pe cînte — ospățul de nuntă. Țareviciul Fedor și Țareviciul Vasili n-au prea avut parte de cînte, împăratul i-a alungat de la curte — să doarmă pe unde-or putea — o noapte ici-colea, două nopți-aiurea, și-a treia-nicăierea.

Dar Ivan-Țarevici n-a rămas acolo ci, împreună cu Ochi-Albaștri, în împărăția ei de baștină au plecat.

Și-așa povestea s-a terminat.

ȘAPTE SIMEONI-FRĂȚIORI, ȘAPTE MUNCITORI

A fost odată ca niciodată. Au fost odată șapte frați, șapte Simeoni-frățiori, șapte muncitori.

Într-o zi, au ieșit cîteșapte pe ogor, la arat, la semănat. Tocmai la vremea aceea, trecea pe acolo împăratul însoțit de sfetnici și, aruncînd el o privire asupra cîmpului și văzîndu-i pe cei șapte muncitori, se minună:

— Ce-o mai fi și asta? zise. Pe un singur ogor, șapte plugari de aceeași înălțime și semănînd leit. Să aflați de îndată cine sînt muncitorii aceștia.

Slujitorii împărătești au dat fuga și i-au adus în fața împăratului pe cei șapte Simeoni-frățiori, șapte muncitori.

— Ei, și-acum, făcu împăratul, să-mi spuneți: cine sînteți și ce știți să faceți?

Iar voinicii i-au răspuns:

— Sîntem șapte frați, șapte Simeoni-frățiori, șapte muncitori. Arăm

ogorul părintesc, ogorul strămoșesc și pe deasupra fiecare din noi cunoaște o meserie.

— Ei, întrebă împăratul, cine și ce meserie cunoaște?

Cel mai mare zise:

— Eu pot să făuresc din fier — un stîlp înalt pînă în cer.

Cel de-al doilea zise:

— Eu pot să mă urc pe stîlpul acela, departe, în jur să privesc și tot ce se-ntîmplă să urmăresc.

— Eu, zise cel de-al treilea, sînt Simeon-corăbierul. Cioc-poc — corabie meșteresc, peste mări pornesc, ba și sub apă plutesc.

— Eu, zise al patrulea, sînt Simeon-arcașul. Cu arcul dobor — musca din zbor.

— Eu, al cincilea zise, sînt Simeon-astrologul. Stelele știu număra și nu-mi scapă nici una.

— Eu, al șaselea zise, sînt Simeon-plugarul. Într-o singură zi, de arat-am arat, de semănat-am semănat și grîul l-am adunat.

— Dar tu cine ești? îl întrebă împăratul pe cel mai mic dintre Simeoni.

— Eu, mărite împărat și părinte, cînt și joc, din fluier îi zic cu foc.

Atunci, unul dintre sfetnici sări cu gura: „Oh, mărite împărat și părinte! De muncitori avem nevoie. Dar pe ăsta, ce știe doar cînta și juca, poruncește a-l alunga. Că el de pomană pîinea ne-o va mînca, cvasul * ni-l va bea“.

— Că bine zici, încuviință împăratul.

Dar cel mai mic dintre Simeoni făcu o plecăciune în fața împăratului și îi zise:

— Îngăduie, mărite împărat și părinte, să-mi arăt meșteșugul: să cînt, să joc, din fluier să-i zic cu foc.

— Bine, fie, zise împăratul, cîntă-ne ceva, înainte de-a pleca, și-apoi, șterge-o din împărăția mea.

Și, pe dată, cel mai mic dintre Simeoni luă un fluier din coajă de mesteacăn și începu să-i zică un cîntec rusesc, un cîntec de joc. Și toată mulțimea să joace porni, sprintene picioare în horă își roti! Juca și împăratul, jucau și boierii, jucau și străjile. Pînă și caii se-avîntară la joc. În grajduri, vacile băteau tactul pe loc. Cocoșii, găinile jucau laolaltă, cu foc.

Dar cel mai tare și mai tare dintre toți juca sfetnicul împărătesc. Curgea sudoarea de pe el șiroaie și barba i se-nvolbura și lacrimi fața că-i uda.

* Cvas — băutură răcoritoare cu gust acrișor, preparată prin fermentare din fructe, pîine și malț (n. t.).

Și-atunci împăratul se răsti:

— Isprăvește cu cîntatul! Nu mai pot să joc, n-am putere deloc.

Iar cel mai mic dintre Simeoni zise:

— Odihniți-vă, oameni buni, numai tu, sfetnicule, pentru limba-ți ascuțită și privirea-ți otrăvită, stai și mai joacă oleacă.

Și așa, toți ceilalți se liniștiră — doar sfetnicul cu pricina juca mai departe. Și atît a tot jucat, pînă cînd jos a picat. Stătea pe pămînt culcat, ca peștele pe uscat. Abia atunci cel mai mic dintre Simeoni își puse fluierul deoparte.

— ăsta, zise el, îmi e meșteșugul.

Împăratul rîse, însă sfetnicul cel rău jură să se răzbune. Dar împăratul porunci pe loc:

— Ei, cel mai mare dintre Simeoni, arată-ți și tu meșteșugul.

Cel mai mare dintre Simeoni luă un ciocan de cinsprezece puduri și-ndată făuri din fier un stîlp înalt pînă la cer.

Cel de-al doilea Simeon în vîrfurile stîlpului se sui și prinse în jur a privi.

Împăratul îi strigă de jos:

— Haide, spune, ce vezi?

Iar al doilea Simeon răspunse:

— Văd pe mare corăbii plutind, văd pe ogoare grîul unduind.

— Și mai ce?

— Văd, pe Marea-Okean, pe insula Buian, într-un palat de aur, pe Preafrumoasa Elena — la fereastră șezînd, covor de mătăasă țesînd.

— Și cum ți se pare? mai întrebă împăratul.

— E-atît de frumoasă, cum n-ai putea nici în poveste să povestești și nici cu pana să zugrăvești. În cosița ei străluce luna, iar fiecare fir de păr-empodobit cu un mărgăritar.

Și-atunci împăratul hotărî s-o ia de soție pe Preafrumoasa Elena. Și începu să-și pregătească peșitorii să meargă la ea. Dar sfetnicul cel rău îl tot sfătuia:

— Mărite împărat și părinte, trimite-i după Preafrumoasa Elena pe cei șapte Simeoni, de vreme ce sînt meșteri atît de iscusiți. Iar de n-or aduce-o pe preafrumoasa Țarevnă, poruncește, mărta ta, pe toți să-i tortureze — capetele să le reteze.

— Bine, fie, o să-i trimit! zise împăratul.

Și le porunci celor șapte Simeoni să i-o aducă pe Preafrumoasa Elena.

— Că de nu, capul vi-l voi reteza, chiar cu mîna mea! le mai spuse el.

Și ce erau să facă? Simeon-corăbierul luă un topor ascuțit și cioc-poc! meșteri o corabie, cu cele de trebuință o înzestră, scripeți, funii și pînze îi atîrnă, și-apoi să plutească pe apă o lăasă. Fură încărcate pe corabie bunuri,

mărfuri fel de fel, însă și daruri de mare preț. Împăratul îi porunci sfetnicului celui rău pe frați să-i însoțească și pas cu pas să-i urmărească. Sfetnicul se făcu alb ca varul la obraz, dar n-avu încotro. Când sapi groapa altuia — te trezești singur în ea.

Și iată-i urcați pe corabie — pînzele se umflară, valurile se-nvolburară — și vasul porni spre Marea-Okean, spre insula Buian.

Dacă au mers mult, ori puțin, cine mai știe? Știm doar că au ajuns în împărăția străină pe care o căutau.

Veniră la Preafrumoasa Elena, îi aduseră darurile de mare preț și începură s-o pețească pentru împărat.

Preafrumoasa Elena darurile le luă și-ndelung le cercetă. Iar sfetnicul cel rău îi tot șoptea la ureche:

— Nu te duce, Preafrumoasă Elena: împăratul e bătrîn și urît! În împărăția lui urlă lupii și, la tot pasul, te-ntîlnești cu urșii.

Preafrumoasa Elena s-a mîniat — pe pețitori i-a alungat.

— Și-acum, frățiorilor, zise cel mai mic dintre Simeoni, voi pe corabie urcați, pînzele le ridicați, de drum lung vă pregătiți și de pîine vă-ngrijiți, că eu trebuie să fac ce-oi face și s-o aduc pe Țarevnă.

Pe dată, Simeon-plugarul, într-un singur ceas nisipul de pe țărm îl ară, secară semănă, recolta o adună și coapse pîine să le ajungă pentru tot drumul. Când corabia era gata de plecare începură să-l aștepte pe cel mai mic dintre Simeoni.

În vremea asta, cel mai mic dintre Simeoni se duse la palat. Acolo, Preafrumoasa Elena la fereastră ședea, covor de mătăasă țesea. Cel mai mic dintre Simeoni se așeză pe o bancă, chiar sub fereastră și-ncepu astfel să vorbească:

— E frumos aici la voi, pe Marea-Okean, pe insula Buian, dar în Rusia-mumă e de o sută de ori mai bine! Acolo verzi sînt pajiștile, ablastre-rîurile. La noi cîmpiile-s nesfîrșite, în zăvoaie — mesteceni albesc, iar în lunci flori albastre-nfloresc. La noi zori cu zori se-ntîlnesc, iar luna din cer — stelele priveghează. La noi roua e dulce ca mierea, parfumată, iar rîurile ca argintul lucesc. Când dimineața iese-n lunca verde vreun păstor și cînd din fluier prinde a cînta cu dor, chiar de nu vrei să-l însoțești — în urma lui pornești...

Și, tot atunci, cel mai mic dintre Simeoni prinse și el să cînte din fluierul său. Preafrumoasa Elena iese pe pragul de aur. Simeon cîntă înainte, merge prin grădină și Preafrumoasa Elena după el se ține. Simeon din grădină iese — și ea din grădină iese. Simeon o ia prin luncă — o ia și dînsa prin luncă. Simeon pe țărm cu nisip ajunge — și ea pe țărm cu nisip ajunge. Simeon pe corabie s-a suit — și ea pe corabie a venit.

Frații la repezeală podețul l-au ridicat, corabia-au înturnat și pe marea albastră au plecat.

Simeon încetă să mai cînte din fluier. Și-abia atunci Preafrumoasa Elena se dezmetici și în jur privi: cît vedea cu ochii — doar Marea-Okean și foarte departe — insula Buian. Preafrumoasa Elena se prăbuși pe podeaua de pin, sui în ceruri — steluță albastră — și-ntre multe alte stele, se pierdu. Dar Simeon-astrologul, în goana mare alergă, stelele de pe boltă le numără și... găsi steaua cea nouă. Îndată, veni alergînd Simeon-arcașul, el steaua ținti, săgeată de aur slobozi. Și steaua se rostogoli, pe podeaua de pin căzu și în Preafrumoasa Elena se prefăcu.

Iar cel mai mic dintre Simeoni i-a spus:

— Să nu fugi de noi, Țarevnă, că oriunde te-ai ascunde noi te vom afla. Dar dacă ți-e tare greu să vii cu noi, o să te ducem înapoi, n-o să ne pese că împăratul capetele are să ne retez.

Preafrumoasei Elena i se făcu milă de cel mai mic dintre Simeoni:

— N-am să îngădui, Simeon-cîntărețule, să ți se retez capul din pricina mea. Mai bine mă duc la bătrînul împărat.

Și iată că au plutit o zi, și-au mai plutit încă o zi. Cel mai mic dintre Simeoni — un pas nu se depărta de ea, iar Preafrumoasa Elena ochii de la el nu-și putea lua.

Iar sfetnicul cel rău pîndește și-o faptă cumplită ticluiește.

Și iată-i, sînt aproape de casă, se și vede țarmul. Sfetnicul cel rău îi chemă pe punte pe toți frații și le dădu o oală cu vin dulce:

— Să bem, fraților, pentru meleagurile noastre dragi!

Frații, îndată ce băură vinul cel dulce, se culcară pe punte, care pe unde apucă și se cufundară într-un somn adînc, foarte adînc. Acum nu-i mai putea trezi nici tunet, nici furtună, nici lacrimă de mumă. Vinul acela fusese amestecat cu ierburi adormitoare.

Numai Preafrumoasa Elena și cel mai mic dintre Simeoni nu gustaseră din vin.

Și iată-i ajunși pe meleagurile de baștină. Frații mai mari dormeau somn adînc și-ndelungat. Cel mai mic dintre Simeoni o gătea și o pregătea pe Preafrumoasa Elena, să meargă la împărat. Plîng amîndoi, în hohote jelesc, să se despartă — nu doresc. Dar n-au încotro! Cuvîntul nedat — e bun de-mbărbătat, dar cuvîntul dat — trebuie respectat.

În vremea asta sfetnicul cel rău dădu fuga la împărat și-i căzu la picioare:

— Mărite împărat și părinte, cel mai mic dintre Simeoni ți-a pus gînd rău, vrea să te omoare, s-o ia el pe Țarevnă. Poruncește să fie pus la cazne.

De cum s-au înfățișat împăratului, acesta a primit-o cu toate onorurile

pe Țarevnă și a condus-o în palat, iar pe Simeon — poruncă să-l bage la temniță a dat.

Cel mai mic dintre Simeoni striga cît îl ținea gura:

— Frățiorii mei, frățiorilor, hei, cei șase Simeoni, ajutați-l pe cel mai mic dintre ei!

Dar frații dormeau somn adînc, foarte adînc.

Cel mai mic dintre Simeoni în temniță fu aruncat, cu lanțuri grele de fier legat.

Dis-de-dimineată, în zorii zilei, pe cel mai mic dintre Simeoni îl duseră la cumplitele cazne. Țarevna plîngea, lacrimi cît mărghăritarul vărsa. Sfetnicul cel rău surîdea.

Cel mai mic dintre Simeoni zise:

— Împărate nemilostiv, îndeplinește-mi, după cum e datina cea veche, ultima dorință dinaintea morții: îngăduie-mi să mai cînt pentru ultima oară din fluier.

Sfetnicul cel rău o ținea tot într-un strigăt:

— Nu-l lăsa, mărite împărat și părinte, nu-l lăsa!

Dar împăratul zise:

— Nu pot nesocoti datina strămoșească. Haide, cîntă, Simeoane, dar mai repejor, că, de cînd așteaptă călăii or fi ostenit, paloșele ascuțite li s-or fi totit.

Și unde a început să cînte din fluierul său cel mai mic dintre Simeoni! Peste munți și vîlcele fluieru-i se-auzea.

Și frații cei mari l-au auzit, din somn s-au trezit, s-au dezmeticit, și-au zis:

— Se vede că cel mai mic dintre noi a dat de belea!

Și au venit tot într-o fugă cu toții, la palatul împărătesc. De-abia puseră mîna călăii pe paloșele lor ascuțite, vrînd să-i reteze capul lui Simeon, că, pe neașteptate veniră frații lui cei mai mari.

Ei, pe bătrînul împărat, cu puterea lor cumplită l-au împresurat:

— Eliberează-l de îndată pe mezinul nostru și dă-i-o și pe Preafrumoasa Elena!

Împăratul s-a speriat și a zis:

— Luați-vă, frățiorilor, mezinul și, drept adaos, luați-o și pe Țarevnă că, oricum, mie nu-mi este pe plac. Luați-o de-aici cît mai degrabă.

Ehei, și s-a făcut un ospăț de pomină. De băut — s-a băut, de mîncat — s-a mîncat, dar și de cîntat — s-a cîntat.

Într-un tîrziu, cel mai mic dintre Simeoni și-a luat fluierul și i-a zis una de joc.

Juca și împăratul, juca și Țarevna, jucau și boierii, jucau și jupînițele.

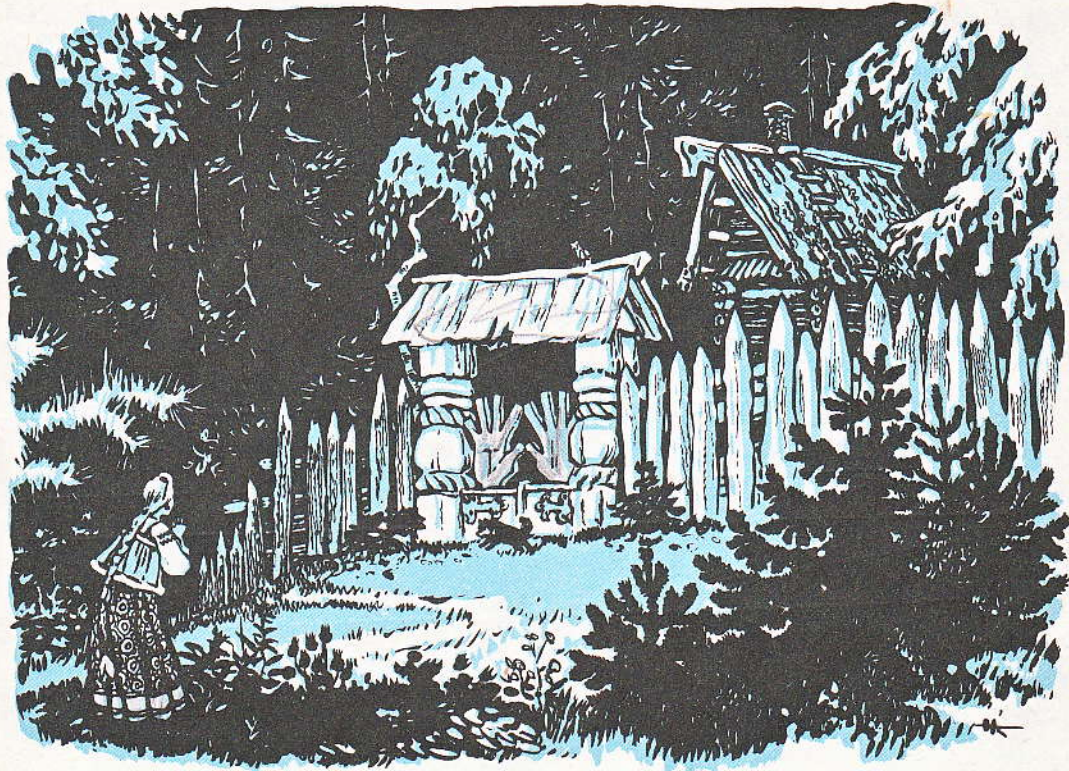
Pînă și caii se-avîntară la joc. În grajduri, vacile băteau tactul pe loc. Cocosii, găinile jucau laolaltă, cu foc.

Dar cel mai tare și mai tare dintre toți juca sfetnicul împărătesc. Și-atît de mult a tot jucat, că a căzut și duhul și-a dat.

După ce-au jucat la nuntă, fiecare din ei s-a apucat de lucru: Simeon-plugarul, grîul semăna; Simeon-corăbierul, pe mare plutea; Simeon-astrologul, stelele număra; Simeon-arcașul, Rusia o apăra... Că în Rusia, este destul de lucru pentru toți.

Iar cel mai mic dintre Simeoni, cîntece cînta, din fluier zicea, inimile-nve-selea, pe toți să lucreze îi ajuta.

BABA-CLOANȚA

A fost odată ca niciodată. Au fost odată un bărbat și o nevestă care aveau o fiică. Femeia s-a îmbolnăvit și a murit. Bărbatul a jelit-o cât a jelit-o și după aceea s-a însurat cu alta.

Baba era rea, n-o putea suferi pe fetiță — o bătea, o certa, zi și noapte se gîdea cum să scape de ea, cum s-o piardă.

Și iată că, într-o zi, cînd taică-său plecase pe undeva, maștera i-a zis fetei:

— Du-te la sora mea, mătușă-ta, și cere-i să-ți dea un ac cu ață, să-ți cos o cămașă.

Mătușa asta era Baba-Cloanța-Cotoroanța. Fetița n-a îndrăznit să se împotrivească și s-a dus, dar mai întîi, a trecut pe la mătușă-sa cea bună.

— Bună ziua, mătușică!

— Bună ziua, draga mea! De ce-ai venit?

— M-a trimis maștera la sora ei, să cer un ac cu ață că vrea să-mi coasă o cămașă.

— Bine-ai făcut, nepoată, că ai trecut întâi pe la mine, i-a zis mătușa. Ține, ai aici o cordeluță, untdelemn, pînică și-o bucată de carne. Cînd mestecănu-l o să te plesnească peste ochi — tu să-l legi cu cordeluța; cînd poarta o să se trîntească și o să scîrțîie, ca să te împiedice să intri — tu să-i torni pe la balamale untdelemn; cînd cîinii s-or năpusti să te sfișie — tu să le arunci pînica; iar cînd motanul s-o repezi să-ți scoată ochii — tu să-i dai carnea.

Fetița i-a mulțumit mătușii și a plecat.

A mers ea cît a mers și a ajuns în pădure. Acolo, în pădure, împrejmuită cu un gard înalt de nuiele, era o colibă — pe picioare de gîină așezată, în coarne de berbec rezemată — iar în colibă stătea Baba-Cloanța-Cotoroanța și țesea pînză.

— Bună ziua, mătușică! zise fetița.

— Bună ziua, nepoată! i-a zis Baba-Cloanța. Ce te-aduce la mine?

— M-a trimis maștera să-ți cer un ac cu ață, să-mi coase cămașă.

— Bine, nepoțică, o să-ți dau și ac și ață, dar pînă atunci, șezi colea și lucrează.

Și fetița s-a așezat la fereastră și a început să țeasă.

Iar Baba-Cloanța a ieșit din colibă și i-a spus slujnicei:

— Eu îndată mă duc să mă culc, iar tu dă fuga, fă focul la baie și spal-o pe nepoată-mea. Dar bagă de seamă, s-o speli bine de tot, că după ce mă scol, am s-o mănînc!

Auzind vorbele astea, fetița nu mai știa de-i moartă sau vie. Și, îndată ce se depărtă Baba-Cloanța, începu s-o roage pe slujnică:

— Femeie bună! Bagă în sobă lemne cît mai puține, și toarnă peste ele apă, mai bine, iar apa s-o aduci cu ciurul!

Și îi dăruie slujnicei o batistă.

Slujnica făcu focul la baie, iar Baba-Cloanța se trezi, se apropie de ferăstruică și întrebă:

— Țeși, nepoțică dragă, țeși?

— Țes, mătușico dragă, țes.

Baba-Cloanța din nou s-a culcat, iar fetița, dîndu-i carne motanului, l-a întrebat:

— Motănaș-drăgălaș, învață-mă cum să fug de aici.

Și motanul i-a zis:

— Vezi că pe masă se află un ștergar și un pieptene, ia-le și fugi cît mai repede, că de nu — te mănîncă Baba-Cloanța! Cînd s-o porni ea să gonească

pe urma ta — tu lipește-ți urechea de pământ. Cum auzi că a ajuns aproape, aruncă pieptenele — și-ndată o să crească o pădure deasă. Pînă să răzbească ea prin pădure, tu ai să fii departe. Cînd o s-o auzi iar pe urmăritoare, aruncă ștergarul și-ndată o să prindă a curge un rîu lat și adînc.

— Îți mulțumesc, motănaș drăgălaș, i-a zis fetița.

După ce i-a mulțumit motanului, a luat ștergarul și pieptenele și a rupt-o la fugă.

S-au năpustit cîinii la ea, au vrut s-o muște, s-o sfîșie — ea le-a dat pîne. Și cîinii au lăsat-o să treacă.

Poarta a scîrțîit, vrînd să se trîntească — fetița i-a uns balamalele cu untdelemn. Și poarta a lăsat-o să treacă.

Mesteacănul începu să foșnească, vrînd s-o plesnească peste ochi — fetița îl legă cu cordeluța. Și mesteacănul o lăsa și el să treacă. Fetița ieși repede de acolo și începu să alerge cît o țineau picioarele. Alerga, nu se mai uita înapoi.

În vremea asta, motanul se așeză la fereastră și se apucă de țesut. De țesut — nu prea țesea, mai mult ața încurca!

Baba-Cloanța se trezi și întrebă:

— Țeși, nepoțică dragă, țeși?

— Țes, mătușă dragă, țes.

Atunci Baba se năpusti în colibă și ce să vadă? Fetița nu era nicăieri, iar la război ședea motanul.

Baba-Cloanța începu să-l bată și să-l ocărasească pe motan:

— Uf, netrebnic bătrîn ce ești! Ah, nemernicule! De ce-ai lăsat-o pe fată să plece? De ce nu i-ai scos ochii? De ce nu i-ai zgîriat fața?...

Dar motanul i-a răspuns:

— Te slujesc de-atîția ani și o dată nu mi-ai aruncat măcar un os golaș, pe cîtă vreme ea — mi-a dat carne macră!

Baba-Cloanța ieși afară din colibă și se năpusti la cîini:

— Și voi, de ce n-ați mușcat-o, de ce n-ați sfîșiat-o pe fată?

— Noi te slujim de-atîția ani și o dată nu ne-ai aruncat o coajă arsă de pîne, pe cîtă vreme ea — ne-a dat miez pufos!

Baba-Cloanța dădu fuga la poartă:

— De ce n-ai scîrțîit, de ce nu te-ai trîntit? De ce ai lăsat-o pe fată să iasă din ogradă?...

Poarta i-a zis:

— Te slujesc de-atîția ani și o dată nu mi-ai pus măcar nițică apă la balamale, pe cîtă vreme ea nu s-a zgîrcit și mi le-a uns cu untdelemn!

Baba-Cloanța se rățoi la mesteacăn:

— De ce n-ai plesnit-o pe fată peste ochi?

Dar mesteacănul i-a răspuns:

— Te slujesc de-atîția ani și nu m-ai legat măcar cu o ață, pe cîtă vreme ea mi-a dăruit o cordeluță!

Atunci Baba-Cloanța începu s-o ocărăască pe slujnică:

— De ce, așa și pe dincolo, nu m-ai trezit, nu m-ai chemat? De ce ai lăsat-o să plece?...

Iar slujnica i-a zis:

— Te slujesc de-atîția ani și niciodată n-am auzit o vorbă bună de la tine, pe cîtă vreme ea mi-a dăruit o batistă, a vorbit frumos și blînd cu mine!

Baba-Cloanța a strigat cît a strigat, a făcut gălăgie cît a făcut, apoi s-a suit într-o puiă și s-a năpustit pe urmele fetei. Cu pisălogul mîna, cu mătura urma-și ștergea... Iar fetița a fugit și-a tot fugit, și-apoi s-a oprit, urechea de pămînt și-a lipit și iată, ce-a auzit: pămîntul se sălta, se cutremura, Baba-Cloanța gonea și era tare aproape de ea...

Fetița scoase pieptenele și-l azvîrli peste umărul drept. Și pe dată, crescuro pădure deasă și-naltă: rădăcinile copacilor la trei stînjeni sub pămînt creșteau, vîrfurile lor înalte — norii îi propteau.

Baba-Cloanța veni în goană și prinse să roadă, să doboare pădurea. Ea rodea și doboră, dar fetița mai departe alerga.

Dacă a trecut multă sau puțină vreme, cine mai știe? Doar că fetița, iar urechea de pămînt și-a lipit și iată, ce-a auzit: pămîntul se sălta, se cutremura, Baba-Cloanța gonea și era tare aproape de ea.

Fetița luă ștergarul și îl azvîrli peste umărul drept. Și, în aceeași clipă se revărsă un rîu mare, nespus de mare, adînc, nespus de adînc!

Baba-Cloanța făcu un salt, pînă la rîu și de ciudă scrișni din dinți: nu putea să-l treacă.

Se întoarse acasă, își adună toți taurii pe care-i avea și iar goni pînă la rîu:

— Beți, taurii mei dragi! Sorbiți toată apa din rîu pînă la fund!

Prinseră taurii să bea, să bea, dar apa din rîu nu scădea.

Baba-Cloanța se supără, pe malul rîului se culcă și începu și ea să soarbă din apă. A sorbit, a sorbit, a sorbit, a sorbit, și-atîta a tot sorbit, pînă cînd a plesnit.

Iar în vremea asta, fetița nu se oprea, tot într-o fugă o ținea.

Seara, cînd s-a întors taică-său acasă, o întrebă pe nevastă:

— Unde e fata mea?

Iar baba îi răspunde:

— S-a dus la mătușă-sa să-i ceară un ac și ață și văd că nu s-a mai întors.

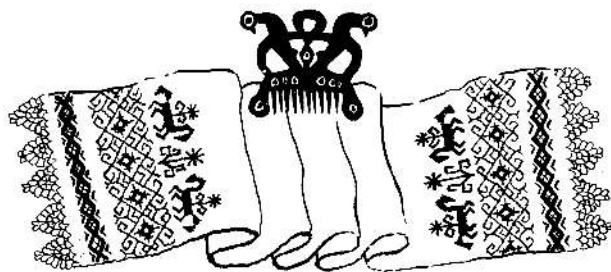
Tatăl se îngrijoră și voi să se ducă să-și caute fata, dar tocmai atunci veni, tot într-o goană, și fiică-sa: de cît alergase, se-năbușea, răsuflarea abia-și trăgea.

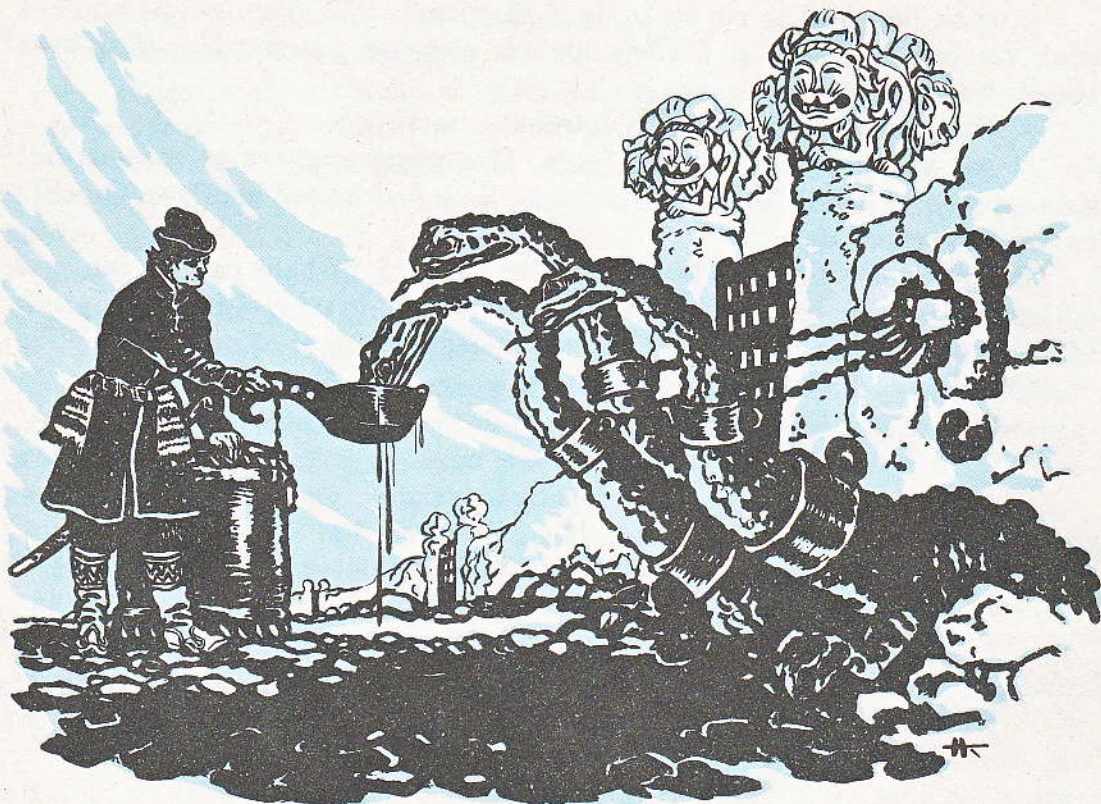
— Unde-ai fost, fata mea? a întrebat-o tatăl.

— Ah, tăicuțule! i-a răspuns fetița. M-a trimis maștera la soră-sa; dar sora asta a ei e Baba-Cloanța-Cotoroanța. Ea a vrut să mă mănînce. Cu chiu cu vai am scăpat de ea!

Cînd află toate astea taică-său, grozav se supără, pe baba cea rea din casă o alungă, azvîrli după ea cu o mătură murdară. Și, de-atunci înainte începuseră să viețuiască în îndestulare și bună înțelegere numai el cu fiică-sa.

Aici, și-așa, povestea s-a sfîrșit și ea.

CELE TREI ÎMPĂRĂȚII: DE ARAMĂ, DE ARGINT ȘI DE AUR

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o oarecare țară, într-o oarecare împărăție, un împărat. Împăratul avea o nevastă, Nastasia — Cosiță-de-aur, și trei feciori: Peotr-Țarevici, Vasili-Țarevici și Ivan-Țarevici. Într-una din zile, împărăteasa ieși, împreună cu toate slujnicele și dădacele ei, să se plimbe prin grădină. Deodată se năpusti asupra ei Vîrtej, o înhăță și o duse nu se știe unde. Împăratul se mîhni, se necăji, dar de știut nu putu ști, ce să facă, cum să dreagă, s-o găsească.

Dar iată că țarevicii crescuseră și el le zise:

— Scumpii mei copii, care dintre voi vrea să plece s-o caute pe măicuța lui?

Și-atunci, cei doi feciori mai mari s-au pregătit de drum și au plecat.

A trecut un an și nu s-au întors, a mai trecut și-al doilea și ei tot nu s-au întors; începea cel de-al treilea an...

Ivan-Țarevici, veni să-l roage pe tătîne-su:

— Lasă-mă pe mine, să mă duc s-o caut pe măicuța și să aflu ce s-a întâmplat cu frații mei mai mari.

— Nu, i-a zis împăratul, doar tu mi-ai mai rămas, nu mă poți lăsa singur, acum, la bătrînețe.

Dar Ivan-Țarevici i-a răspuns:

— Eu o să plec orișicum; și dacă mă lași — plec, și dacă nu mă lași — tot plec.

Și, ce era să facă împăratul?

L-a lăsat să plece.

Și Ivan-Țarevici puse șaua pe calul lui cel bun, și porni la drum.

Și merse, și merse... Că de! Repede doar povestea se povestește, mai anevoie fapta se săvârșește.

Și mergînd așa, ajunse în fața unui munte de sticlă. Muntele, tare înalt era, piscu-i avîntat — în cer se proptea. La poalele muntelui erau așezate două corturi: unul al lui Peotr-Țarevici, celălalt al lui Vasili-Țarevici.

— Bună ziua, Ivanușka! Încotro ai pornit-o?

— Pe măicuța s-o găsesc și pe voi să vă-ntîlnesc...

— Ehei, Ivan-Țarevici, noi am dat de mult de urma măicuței, doar că pe urmele acelea nu se poate ține picior de om. Haide, du-te și încearcă și tu să urci muntele ăsta, că nouă ne-au secăt puterile. De trei ani stăm aici la poalele lui, dar să-l urcăm — ne e peste putință.

— Bine, frățiorilor, am să încerc.

Și Ivan-Țarevici porni să urce pe muntele de sticlă. Un pas în sus se țîra — zece, de-a rostogolul, în jos venea. Și tot așa, urcă o zi și mai urcă o zi. Avea mîinile numai tăieturi iar picioarele însîngerate. În cea de a treia zi însă ajunse pînă în vîrf.

De acolo de sus, le strigă fraților săi:

— Eu mă duc s-o găsesc pe măicuța, iar voi aici să stați, să mă așteptați, trei ani și trei luni în cap, iar de n-o fi s-ajung la soroc — să plecați, să nu mă mai așteptați... Că nici măcar corbul n-o să-mi aducă oasele pînă aici!

Ivan-Țarevici s-a odihnit puțin și a pornit mai departe.

A mers și a tot mers, a mers și iar a mers. Cînd, ce să vadă? În fața lui se înălța un palat de aramă. La poarta palatului — niște balauri strașnici se aflau, ferecați în lanțuri de-aramă erau, flăcări pe nări aruncau. Mai la o parte era o fîntînă și, legat de fîntînă — un lanț, de aramă, la capătul căruia se afla agățat un căuș — tot de aramă. Balaurii după apă tînjeau, de lanțuri tot întindeau, dar lanțurile, prea scurte, nu-i lăsau.

Ivan-Țarevici luă căușul, îl umplu cu apă foarte rece și adăpă balaurii.

Aceștia s-au liniștit și s-au culcat. Iar el a intrat în palatul de aramă. În întâmpinarea lui ieși însăși prințesa palatului de aramă.

— Cine ești tu, viteaz fără pereche?

— Sînt Ivan-Țarevici.

— Și cum ai ajuns aici, Ivan-Țarevici? Asta ți-a fost voia, ori nevoia te-a adus?

— O caut pe măicuța mea, împărăteasa Nastasia. Vîrtej a tîrît-o cu sila încoace. Nu știi cumva unde se află?

— Eu una nu știu. Dar nu departe de-aici trăiește sora mea cea mijlocie și s-ar putea să-ți spună ea.

Și îi dădu o mică bilă de aramă.

— Să dai de-a dura bila asta, îi zise, și ea o să-ți arate drumul pînă la sora mea. Dar, îndată ce-o să-l răpui pe Vîrtej, ține seama, nu cumva să mă uiți pe mine, sărmana.

— N-o să te uit, zise Ivan-Țarevici.

Apoi, aruncă bila de aramă. Bila se rostogoli, iar Țareviciul după ea porni.

Și ajunse în împărăția de argint. La poartă niște balauri strașnici se aflau, ferecați în lanțuri de argint erau. Și se mai afla o fîntînă cu un căuș de argint. Ivan-Țarevici umplu căușul cu apă și adăpă balaurii. Aceștia s-au culcat și l-au lăsat să treacă. În întâmpinarea lui alergă însăși prințesa palatului de argint.

— În curînd or să se împlinească trei ani, zise prințesa, de cînd mă țin prizonieră aici puternicul Vîrtej. Eu, de cînd sînt n-am pomenit, de-auzit n-am auzit, nici de văzut n-am văzut suflare rusească, dar azi, uite, însăși suflarea rusească, și încă singură, a venit la mine. Ia, spune, cine ești tu, viteaz fără pereche?

— Sînt Ivan-Țarevici.

— Și cum ai ajuns aici, Ivan-Țarevici? Asta ți-a fost voia, ori nevoia te-a adus?

— Asta mi-a fost voia, o caut pe măicuța mea cea bună. S-a dus să se plimbe în grădina înverzită, dar s-a lăsat din zbor puternicul Vîrtej, a luat-o și a dus-o ca vîntul și ca gîndul. Nu știi oare, unde-o pot găsi?

— Nu, eu nu știu. Dar nu departe de-aici trăiește, în împărăția de aur, sora mea cea mare — Preafrumoasa Elena. S-ar putea să-ți spună ea. Ține bila asta de argint. Dă-o de-a dura și mergi după ea. Dar, îndată ce-o să-l ucizi pe Vîrtej, ține seama, nu cumva să mă uiți pe mine, sărmana.

Ivan-Țarevici dădu de-a dura bila de argint și porni în urma ei.

Dacă a mers mult ori puțin, cine mai știe? Doar că dintr-o dată, ce să vadă? Un palat de aur în fața lui se-nălța și ca soarele, ca focul ardea. La

poartă balauri straşnici mişunau, ferecaţi în lanţuri de aur erau. Flăcări pe nări aruncau. Mai la o parte se afla o fântină şi un căuş de aur, prins într-un lanţ de aur.

Ivan-Țarevici umplu căuşul cu apă şi adăpă balaurii. Ei se culcară, se liniştiră. Ivan-Țarevici intră în palat; veni să-l întâmpine însăşi Preafrumoasa Elena, o prinţesă a cărei frumuseţe nu se poate spune în cuvinte.

— Cine eşti tu, viteaz fără pereche?

— Sînt Ivan-Țarevici. O caut pe măicuţa mea, împărăteasa Nastasia. Nu ştii oare, unde o pot găsi?

— Ba ştiu, cum să nu ştiu? Trăieşte aici, pe aproape. Ține bila asta de aur. Dă-o de-a dura pe drum — ea are să te ducă unde trebuie. Dar, țareviciule, îndată ce-l birui pe Vîrtej, ține seama, nu cumva să mă uiți pe mine, sărmana.

— Bine, făcu el, n-am să te uit, prinţesă frumoasă.

Ivan-Țarevici rostogoli bila şi porni în urma ei. Merse ce merse şi ajunse în faţa unui palat atît de minunat, cum nici în poveste nu-l poţi povesti, nici cu pana nu-l poţi zugrăvi — strălucind tot de podoaba mărgăritarelor albe, mari şi lucioase şi scînteind de focul nestins al pietrelor scumpe. În faţa porţii şuierau şi sîsîiau nişte balauri cu cîte şase capete fiecare. Răsuflarea fierbinte şi ochii lor de jar te frigeau, te pîrjoleau.

Țarevici i-a adăpat. Balaurii s-au domolit şi l-au lăsat să intre în palat. El trecu printr-o mulţime de odăi mari şi frumoase. În cea mai îndepărtată dintre acestea o află pe măicuţa sa. Şedea pe un tron înalt, purta veşminte împărăteşti frumos împodobite, iar pe cap o coroană de pietre preţioase. Cînd îl recunoscă pe oaspete, scoase un strigăt:

— Ivanuşka, dragul meu fecior! Cum ai nimerit aici?!

— Am venit după tine, măicuţa mea.

— Ei, fiule, tare greu o să-ţi mai vină. Vîrtej e grozav de puternic. Dar fii fără grijă, am să te ajut eu să-ţi sporeşti şi tu puterea.

Şi pe loc ridică podeaua de scîndură şi-l duse în pivniţă. Acolo se aflau două putini cu apă — una în partea dreaptă, cealaltă în stînga.

Şi împărăteasa Nastasia îi zise:

— Ivanuşka, bea nişte apă din putina aflată în dreapta ta.

Ivan-Țarevici bău.

— Ei, ce simţi? Ți-a mai sporit puterea?

— Mi-a sporit, măicuţă. Acum simt că aş putea, cu o singură mînă, să răstorn tot palatul ăsta!

— Hai, mai bea puţină apă.

Țareviciul mai bău.

— Cîta putere simți că ai acum, fiule?

— Acum de-aș vrea, întreg pămîntul l-aș răsturna.

— Așa, fiule, acuma ai destulă putere. Haide, mută puținile astea de la locul lor. Pe cea care se află în dreapta, du-o pe partea stîngă, iar pe cealaltă, din stînga, mut-o în partea dreaptă.

Ivan-Țarevici mută puținile așa cum i se spusese.

După aceea, împărăteasa Nastasia i-a zis:

— Într-una din putini se află apa puterii, iar în cealaltă — apa slăbiciunii. Vîrtej, de cîte ori luptă, bea numai din apa puterii, de aceea nu poate fi învins niciodată.

Și s-au întors în palat.

— Curînd Vîrtej o să se lase din zbor, îi spuse împărăteasa Nastasia, tu să te agăți cu putere de ghioaga lui. Și, ai grijă, nu cumva să-i dai drumul. Cînd Vîrtej o să se avînte sus, în cer — tu să rămîi cu el; cînd o să-nceapă să te poarte pe deasupra mărilor, peste piscurile munților înalți și să se rotească pe deasupra prăpăstiilor adînci, tu ține-te din toate puterile, nu care cumva să-ți descleștezi pumnii. Iar cînd Vîrtej va osteni, și o să vrea să bea din apa puterii, să vezi, că are să se năpustească la putina aflată în partea dreaptă, dar tu, bagă de seamă, să bei numai din cealaltă puțină — cea din stînga...

De-abia termină de spus vorbele astea, că întreg palatul se întunecă, și tot ce era în jur se cutremură. Vîrtej se lăsă din zbor de-a dreptul în iatac. Ivan-Țarevici se năpusti la el și se agăță strîns de ghioaga lui.

— Cine ești tu? Și cum de ai ajuns pînă aici? răcni Vîrtej. Ei, lasă că te mănînc eu!

— Ehe, mai rămîne de văzut! Poate mă mănînci, poate că nu mă mănînci.

Vîrtej se năpusti pe fereastră și zbîrr! în înaltul cerului. Și ce l-a mai purtat și iar l-a purtat pe Ivan-Țarevici... Și peste munți, și pe deasupra mărilor, și pe deasupra prăpăstiilor adînci. Dar Ivan-Țarevici nici gînd să-și desprindă mîinile de pe ghioaga lui. Cutreieră Vîrtej în zbor lumea întreagă. Se istovise grozav, și se simțea sleit de puteri. Coborî și — drept în pivniță. Alergă la putina din dreapta și dă-i, și bea apă. Ivan-Țarevici se repezi și el, dar în stînga și prinse să bea apă din cealaltă puțină.

Vîrtej bea — dar cu fiecare înghițitură puterea-i slăbea. Ivan-Țarevici bea — și cu fiecare picătură puterea și-o sporea. Și se făcu puternic cît un uriaș. Își trase spada la repezeală și dintr-o izbitură — reteză capul lui Vîrtej.

În spatele lui niște glasuri se auziră strigînd:

— Mai izbește-l odată! Mai izbește-l odată! Altfel — învie!

— Nu, a răspuns Țareviciul, brațul unui viteaz adevărat nu izbește de două ori, isprăvește totul dintr-o singură lovitură.

Apoi Ivan-Țarevici alergă la împărăteasa Nastasia.

— Să mergem, măicuță. E timpul. La poalele muntelui ne așteaptă frații mei. Și-apoi, în drumul nostru, mai avem să le luăm cu noi pe cele trei prințese.

Și iată-i porniți la drum. Au trecut s-o ia pe Preafrumoasa Elena. Ea rostogoli un oușor de aur și ascunse toată împărăția de aur în acel oușor.

— Îți mulțumesc, Ivan-Țarevici, că m-ai scăpat de Vîrtej cel rău, zise ea. Ține oușorul ăsta și fii alesul meu, dacă asta îți e pe voie.

Ivan-Țarevici luă oușorul de aur, iar pe prințesă o sărută pe buzele ei roșii ca purpura.

Pe urmă au trecut s-o ia pe prințesa împărăției de argint și de asemeni, pe cealaltă prințesă, a împărăției de aramă. Au mai luat cu ei niște pînză nou țesută și s-au îndreptat spre locul de unde trebuiau să coboare muntele. Ivan-Țarevici o coborî pe fișia de pînză întîi pe împărăteasa Nastasia, apoi pe Preafrumoasa Elena și pe cele două surori ale ei.

Frații stăteau jos și așteptau. Cînd au văzut-o pe mama lor — s-au bucurat. Cînd au văzut-o pe Preafrumoasa Elena — au încremenit de uimire. Iar cînd le-au văzut pe cele două surori ale ei, i-a năpădit pizma.

— Ehei, zise Vasili-Țarevici, ia te uită la Ivanușka al nostru, tînăr și necopt încă, dar se-nghesuie să le-o ia înainte fraților mai mari. Haide, să le luăm noi pe mama și pe prințese, să le ducem cîteșipatru la tăicuța și să-i zicem așa: cu brațele noastre viteze le-am dobîndit. Cît despre Ivanușka să-l lăsăm acolo, n-are decît să se mai plimbe puțin de unul singur pe creasta muntelui.

— Că bine zici, făcu Peotr-Țarevici, ai dreptate. Cu Preafrumoasa Elena o să mă-nsor eu, tu o iei pe prințesa împărăției de argint, iar pe prințesa împărăției de aramă o s-o mărităm cu vreun general.

Tocmai atunci se pregătea să coboare și Ivan-Țarevici; dar de-abia începu el să lege pînza de-o buturugă, cînd frații mai mari traseră în jos cu putere și-i smulseră pînza din mîini. Cum avea să mai poată coborî Ivan-Țarevici de pe munte?

Așa că a rămas Ivan-Țarevici singur, acolo sus, pe creasta muntelui. A izbucnit în plîns și-apoi a pornit înapoi. A umblat cît a umblat, dar pretutindeni — nici țipenie. Se plictisea de moarte! Și, fie că de necaz, fie că din plictiseală, prinse să se joace cu ghioaga lui Vîrtej.

Nici n-apucă bine să-și arunce ghioaga dintr-o mîină în cealaltă și, ca din pămînt, țîșniră Șchiopul și Cocoșatul.

— Care ți-e porunca, Ivan-Țarevici? De trei ori ne dai poruncă — trei porunci îți împlinim.

Ivan-Țarevici zise:

— Mi-e foame, Șchiopule și Cocoșatul!

Și, ca din pământ se ivi o masă gata așternută, iar pe masă, așezate cele mai bune mâncăruri.

Ivan-Țarevici după ce mîncă, iar aruncă ghioaga dintr-o mînă în alta.

— Vreau să mă odihnesc! mai zise el.

Nici n-apucă să spună asta pînă la capăt și lîngă el se și afla un pat din lemn de stejar, cu saltea de puf și plapomă de mătasă. Ivan-Țarevici dormi pe săturate și-apoi mai aruncă o dată ghioaga dintr-o mînă în alta. Iar țîșniră Șchiopul și Cocoșatul.

— Poruncă, Ivan-Țarevici.

— Vreau să ajung în împărăția și pe meleagurile mele.

Abia spuse și, în aceeași clipă, Ivan-Țarevici se și pomeni în împărăția și pe meleagurile sale. Se trezi chiar în mijlocul pieții, unde e bazarul. Rămase acolo și începu să-și rotească privirea în jur. Deodată văzu, mergînd prin bazar și venind de-a dreptul la dînsul, un pantofar — mergea, cîntece cînta, cu picioarele tactul îl bătea — ăsta zic și eu om de viață! gîndi.

Și Țareviciul îl întrebă:

— Unde te duci, omule dragă?

— Păi, vreau să vînd niște pantofi. Că doar sînt pantofar de meserie.

— Nu mă iei la tine, să-ți fiu calfă?

— Păi, cum așa? Ce, te pricepi să faci pantofi?

— Mă pricep la toate. Pot nu numai să fac pantofi dar chiar și rochii să cos.

Cînd au ajuns acasă, pantofarul i-a spus:

— Ține, ai aici cea mai bună marfă. Apucă-te și fă niște pantofi, să văd și eu cît de iscusit ești.

— Ehe, și mai zici că asta-i marfă?! Astea-s gunoaie, să știi!

Noaptea, după ce toți ceilalți s-au culcat, Ivan-Țarevici luă oușorul de aur și-l rostogoli de-a lungul drumului. Și deodată, în fața lui se ridică un palat cu totul și cu totul de aur. Ivan-Țarevici intră în iatac, scoase dintr-un sipet niște pantofi cusuți cu fir de aur, apoi iar rostogoli de-a lungul drumului oușorul, ascunse în oușor palatul de aur, așeză pantofii pe masă și se culcă. În zorii zilei stăpînul văzu pantofii și nu mai putu de uimire.

— Pantofi din ăștia numai la palat pot fi purtați!

Tocmai atunci, la palat se pregăteau trei nunți: Peotr-Țarevici se însura cu Preafrumoasa Elena, Vasili-Țarevici cu prințesa împărăției de argint, iar prințesa împărăției de aramă se mărita și ea cu un general.

Și pantofarul duse pantofii la palat. Îndată ce-i văzu, Preafrumoasa Elena înțelese totul.

„Se vede că Ivan-Țarevici, alesul meu, e viu și nevătămat și umblă nestingherit prin împărăție“.

— Să-mi facă pantofarul ăsta pînă mîine, fără să-mi ia măsură, rochia de nuntă, care va trebui, negreșit, cusută cu fir de aur, cu nestemate de toate culorile înviorată, și cu frumoase mărgăritare presărată. Altfel nu mă mărit cu Peotr-Țarevici.

Și împăratul îl chemă fără zăbavă pe pantofar:

— Așa și așa, îi zise, mîine să-i aduci prințesei Preafrumoasa Elena o rochie de aur, că de nu — spînzurătoarea te paște!

Pantofarul s-a dus acasă supărat, cu capu-i cărunț mai jos de umeri plecat.

— Uite ce-am pățit din pricina ta! îi zise el lui Ivan-Țarevici.

— Nu-i nimic, făcu Ivan-Țarevici, culcă-te și dormi! Noaptea e un sfetnic bun.

Noaptea, Ivan-Țarevici aduse din împărăția de aur rochia de nuntă și o așeză pe masa pantofarului.

Cînd pantofarul s-a sculat de dimineață, ce să vadă? Pe masă se afla o rochie minunată, care, ca jarul ardea, toată odaia o lumina. Meșterul în grabă a luat-o, a alergat la palat și Preafrumoasei Elena i-a dat-o.

Preafrumoasa Elena l-a răsplătit cu dărnicie și i-a poruncit din nou:

— Bagă de seamă, mîine în zori, trebuie să se afle, la șapte verste depărtare de-aici, pe țărmul mării, o împărăție de aur, cu un palat de aur, o împărăție în care să crească cei mai neobișnuiți copaci, iar păsări cîntătoare, să mă proslăvească cu mii de glasuri — pe mine. Dacă n-o să le faci toate acestea, am să poruncesc să mori în cumplite cazne.

Pantofarul a ajuns acasă mai mult mort decît viu.

— Uite, ce-am pățit din pricina pantofilor tăi! i-a zis el lui Ivan-Țarevici.

— Nu-i nimic, a zis Ivan-Țarevici, culcă-te și dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

După ce au adormit toți ceilalți, Ivan-Țarevici s-a dus la șapte verste depărtare, pe țărmul mării. Ajuns acolo, a rostogolit oușorul de aur. Și, în fața lui răsări o împărăție de aur, cu un palat de aur în mijloc; de la palatul acela se întindea, de-a lungul a șapte verste, un pod, iar de jur împrejur creșteau cei mai neobișnuiți copaci și păsări cîntătoare ciripeau în mii de glasuri.

Ivan-Țarevici urcă pe pod și începu să bată în parapetul acestuia niște cuișoare.

Cum văzu palatul, Preafrumoasa Elena alergă la împărat:

— Privește, împărate, ce s-a întâmplat!

Împăratul se uită și scoase un strigăt de uimire.

Iar Preafrumoasa Elena îi zise:

— Poruncește, tăicuțele, să înhame caii la caleașca de aur, ca să plec la palatul de aur, să mă mărit cu Peotr-Țarevici.

Și iată că au pornit pe podul de aur.

De-a lungul podului se înșirau stâlpi mici, frumos șlefuiți, prinși în niște inele de aur. Iar pe fiecare stâlp se afla câte un porumbel cu porumbița lui — porumbeii stăteau, unul celuilalt se-nchinoxau și își spuneau:

— Mai ții minte, porumbița mea, cine te-a salvat?

— Țin minte, porumbelule, Ivan-Țarevici m-a salvat.

Iar lângă parapet Ivan-Țarevici stătea, mici ținte de aur bătea.

Și Preafrumoasa Elena strigă cu glas puternic:

— Oameni buni! Opriți îndată caii ăștia sprinteni. Nu m-a salvat cel ce lângă mine se află, ci m-a salvat cel ce lângă parapet se află!

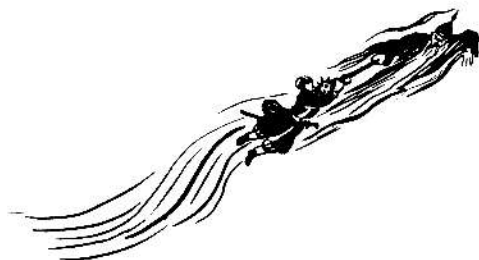
Și spunînd asta, ea îl luă de mînă pe Ivan-Țarevici, îl așeză alături și îl duse în palatul de aur unde s-a și făcut nunta. După ce s-au întors, i-au povestit împăratului tot adevărul.

Împăratul a vrut să-i pună la cazne pe cei doi fii mai mari, dar Ivan-Țarevici, de bucurie, îl rugă să-i ierte.

Așa că o măritară pe prințesa împărăției de argint cu Peotr-Țarevici, iar pe cea a împărăției de aramă cu Vasili-Țarevici.

Și au făcut un ospăț de pomină.

Cu asta și povestea s-a sfîrșit.

CORABIA ZBURĂTOARE

A fost odată ca niciodată. Au fost odată un moș și o babă. Ei aveau trei feciori — celor doi mai mari le mersese vestea că erau tare ageri la minte, în vreme ce mezinului nimeni nu-i spunea altfel decât prostănacul. Pe feciorii mai mari baba îi iubea, îi îmbrăca în veșminte curate, îi hrănea cu mâncăruri gustoase. Mezinul însă, umbla într-o cămașă găurită și își potolea foamea cu câte o coajă arsă de pîine.

— Lui, prostănacului, îi e totuna, pe el nu-l duce mintea, el tot nu pricepe nimic!

Și iată că, într-o bună zi, ajunse și pînă în acel sat un zvon: cine îi va dura împăratului o corabie, în stare nu numai să plutească pe mări, ci să și zboare printre nori, aceluia împăratul îi va da de soție pe fiica sa.

Frații cei mai mari hotărîră să-și încerce și ei norocul.

— Tăicuțele și măicuță, îngăduiți-ne și nouă să mergem! Cine știe? Poate că unul din noi va ajunge ginere împărătesc!

Bătrîna le pregăti feciorilor săi mai mari toate cele de trebuință pentru drum: le coapse plăcinte din făină albă, puse la fiert și la fript cîteva găini și gîște.

— Mergeți cu bine, dragii mei feciori!

Și au plecat cei doi frați în pădure și s-au apucat să doboare și să reteze cu fierăstrăul copacii. Au doborît și au tăiat o mulțime de copaci. Dar ce să facă mai departe cu ei — n-au mai știut. Au început să se certe, să-și arunce unul altuia vorbe de ocară ba, puțin a lipsit să nu se ia și de păr.

Tocmai atunci se apropie de ei un bătrînel și îi întrebă:

— Da' ce s-a întîmplat, voinicilor, de ce toată cearta și vorbele astea de ocară? Dacă-mi spuneți, s-ar putea să vă dau vreun sfat, care să vă fie de folos.

Frații nici n-au stat să asculte ce le spunea bătrînelul, s-au năpustit asupra lui amîndoi, l-au batjocorit cu vorbe urîte și l-au alungat de-acolo.

Și bătrînelul a plecat.

S-au mai certat ei o vreme, apoi au mîncat toate merindele pregătite de bătrîna și s-au întors acasă cu mîinile goale...

Îndată ce au venit ei, mezinul începu să-i roage pe părinți:

— Acuma lăsați-mă să mă duc și eu!

Maică-sa și taică-său au încercat să-l facă să-și schimbe gîndul, să-l împiedice să plece:

— Unde vrei să te duci, prostule? Or să te sfîșie lupii pe drum!

Dar prostănacul o ținea una și bună:

— Și dacă mă lăsați — mă duc, și dacă nu mă lăsați, eu tot mă duc!

Văzînd maică-sa și taică-său că n-o mai pot scoate la capăt cu dînsul, i-au dat o coajă de pîine neagră și uscată pentru drum și l-au alungat de acasă.

Prostănacul a luat cu el toporul și s-a dus la pădure. A umblat cît a umblat prin pădure pînă a găsit un pin înalt: vîrfurile pinului acestuia atingeau norii, iar ca să fie cuprins în brațe ar fi fost nevoie de trei oameni, nu mai puțini.

A tăiat pinul și s-a apucat să-l curețe de crengi, de cioturi. Tocmai atunci se apropie și bătrînelul.

— Bună ziua, copile! i-a spus el.

— Bună ziua, bunicule!

— Dar ce faci tu aici, copile, pentru ce ai tăiat un copac atît de mare?

— Păi, uite, bunicule, împăratul a făgăduit că i-o dă de nevastă pe

fiica lui aceleia care i-ar putea dura o corabie zburătoare, așa că eu m-am apucat să fac o astfel de corabie.

— Oare o să fii tu în stare să meșterești asemenea corabie? Asta-i o treabă tare anevoioasă și, vezi tu, se prea poate să n-o scoți la capăt pînă la urmă.

— Anevoioasă, neanevoioasă, dar de încercat — trebuie încercat: poate o scot la capăt! Uite, îmi prinde foarte bine și asta, că ai trecut pe-aici: oamenii bătrîni știu multe, sînt umblați prin lume și pricepuți. Poate că ai să-mi dai vreun sfat.

Bătrînelul zise:

— Ei, dacă vrei să-ți dau un sfat, atunci ascultă ce-ți spun: ia-ți toporul și cioplește pe laturi pinul ăsta: uite-așa!

Și îi arătă cum să cioplească.

Prostănacul făcu întocmai cum îl învăță bătrînelul. Cioplea și se minuna: toporul în mîna lui parcă singur mergea și mergea.

— Acum, spuse bătrînelul, potrivește-i capetele, fățuiește puțin pinul și într-o parte și în cealaltă: uite-așa și uite-așa!

Prostănacul nu lăsa să-i scape nici o vorbă din cele spuse de bătrînel: cum îi spunea, așa și făcea.

După ce termină de lucrat, bătrînelul l-a lăudat și i-a zis:

— Ei, acuma, n-ar fi rău să ne odihnim puțin și să îmbucăm ceva.

— He-he, bunicule, zise prostănacul, pentru mine, nu zic, s-o găsi ceva mîncare: uite, am coaja asta de pîine uscată. Dar pe tine, cu ce să te ospătez? Mă tem că n-ai să prea poți roade merindea mea.

— Stai puțin, copile, făcu bătrînelul, ia dă încoace coaja aceea a ta!

Și prostănacul îi dădu coaja de pîine. Bătrînelul o luă în mînă, o cercetă, o pipăi și-apoi zise:

— Ei, dar să știi că nu-i chiar așa de uscată coaja asta a ta!

Și i-o înapoie băiatului.

Prostănacul o luă și nu-și crezu ochilor: coaja aceea uscată se prefăcuse într-o pîine mare și rotundă, pufoasă și albă.

După ce au mîncat, bătrînelul zise din nou:

— Ei, și-acum, haide să-i potrivim pînzele!

Și scoase din sîn o bucată de pînză.

Bătrînelul îi arătă, prostănacul își dădu toată osteneala, făcu totul cu temei și iată că pînzele erau gata, ba și potrivite la locul lor.

— Acuma poți să urci pe corabia ta, i-a mai zis bătrînelul, și să-ți iei zborul în oricare parte dorești. Dar ține minte porunca ce ți-o dau: pe oricine vei întîlni în cale — să-l iei cu tine pe corabie!

Cu asta s-au și despărțit. Bătrînelul a plecat în drumul său, iar prostănacul a urcat pe corabia zburătoare și i-a întins pînzele.

Pînzele se umflară, corabia își luă zborul, se ridică în înaltul cerului și porni să zboare mai repede ca vulturii. Zbura — un pic mai jos de norii ce-n iureș goneau, și-un pic mai sus de codrii ce neclintiți stăteau...

Zbură și tot zbură prostănacul, cînd deodată, ce văzu? Un om se culcase în mijlocul drumului și stătea cu urechea lipită de pămîntul jilav. Coborî corabia și zise:

— Noroc, unchiule!

— Noroc, voinicule!

— Da' ce faci aici?

— Ascult ce se petrece în celălalt capăt al pămîntului.

— Și ce zici că se petrece acolo, unchiule?

— Ehe, acolo ciripesc și se-ntrec în cîntări păsări cu glasuri minunate, care de care mai cristaline!

— Ia te uită, ce auz ascuțit ai! Urcă pe corabia mea, să zburăm împreună.

Auzilă nu se împotrivi, urcă pe corabie și porniră în zbor mai departe.

Au zburat și-au tot zburat și deodată, ce să vadă? Un om care mergea pe drum dar pășea numai cu unul din picioare — celălalt și-l legase de ureche.

— Noroc, unchiule!

— Noroc, voinicule!

— Da' de ce mergi topăind într-un picior?

— Păi, dacă mi-aș dezlega și celălalt picior, din trei pași aș ajunge la capătul pămîntului!

— Ia te uită, ce iute de picior ești! Urcă pe corabia noastră.

Repedele Pămîntului nu se împotrivi, se cățără pe corabie și porniră în zbor mai departe cîteșitrei.

Dacă au zburat mult ori au zburat puțin, cine mai știe? Doar că deodată, ce să vadă? Un om stătea nemișcat cu pușca la ochi. Dar în ce, sau în cine ținea, nimeni n-ar fi putut spune.

— Noroc, unchiule! Dar ia zi, pe cine ochेști că primppejur nu se zărește nici fiară, nici pasăre.

— Vai de mine, ce oameni! Păi, ce, o să mă apuc eu să ochesc de-aproape ceva? Ehe, eu ochesc găinușă de munte aflată într-un copac la vreo mie de verste de-aici. Numai o vînătoare ca asta e vrednică de mine.

— Urcă aici cu noi, să zburăm împreună!

Ochilă a urcat și au zburat cu toții mai departe.

Au zburat și iar au zburat și, deodată, ce-au văzut? Pe drum mergea un om care căra în spinare un sac uriaș îndesat cu pîine.

— Noroc, unchiule! Încotro ai pornit-o?
— Mă duc să-mi agonisesc pîine pentru prînz.
— Păi, cum așa? Cîtă pîine îți mai trebuie? Că doar ai un sac întreg!
— Ei ași! Pîinea asta nu-mi ajunge decît pentru o singură îmbucătură. Ca să mănînc pe săturate, mie îmi trebuie de o sută de ori pe-atîta!

— Aha! Va să zică din ăștia-mi ești! Haide, urcă cu noi pe corabie, să zburăm împreună.

Flămînzilă a urcat pe corabie și au zburat mai departe.

Peste codri zburau, peste cîmpuri zburau, peste rîuri zburau, peste cătune și sate zburau.

Și deodată ce-au văzut? Un om umblînd pe malul unui lac mare și dînd din cap cu nemulțumire.

— Noroc, unchiule! Cauți ceva pe-aici?

— Mi-e tare sete și de aceea îmi caut un loc unde să beau niște apă.

— Păi uite, ai aici un lac întreg. Să tot bei sănătos!

— Ehei, păi toată apa asta nu-mi ajunge să beau decît o înghițitură mi-i-i-că, mică de tot.

Prostănacul s-a mirat, s-au mirat și tovarășii lui și i-au zis:

— Ei, lasă, nu fii necăjit, că s-o găsi pe undeva apă și pentru tine. Urcă-te cu noi pe corabie, să zburăm mai departe, ca să găsim atîta apă cîtă îți trebuie.

Setilă urcă pe corabie și plecară mai departe.

Cît să fi zburat așa, cine știe? Doar că deodată, au văzut un om care se ducea la pădure, cărînd în spinare o sarcină de vreascuri.

— Noroc, unchiule! Ia, spune-ne și nouă: de ce te duci cu vreascurile astea în pădure?

— Ei, dar astea nu-s vreascuri obișnuite. Dacă le împrăștii — numaidecît îți răsare în fața ochilor o oștire întregă.

— Urcă, unchiule, cu noi!

Și omul sui pe corabie.

Și au zburat mai departe.

Au zburat ce-au zburat și ce să vadă? Un bătrîn care căra un sac cu paie.

— Noroc, bine te-am găsit, bătrînel de griji albit! Da' încotro cari paiele astea?

— Le duc în sat.

— De ce? Nu-s destule paie-n sat?

— Ba-s destule dar nu-s din astea.

— Și, mă rog, astea cum sînt?

— Păi, sînt așa, că dacă le-aș împrăștia în miezul verii, pe zăduf, s-ar lăsa frigul pe dată: ar începe să ningă și ar da gerul.

— Dacă e așa precum zici, ai dreptate: paie din astea nu găsești în sat. Urcă-te cu noi!

Gerilă urcă pe corabie, cu sacul lui cu tot și astfel porniră să zboare mai departe.

Au zburat și-au tot zburat pînă au ajuns la curtea împăratului.

Tocmai atunci împăratul era la masă. Cum văzu corabia zburătoare își și trimise slujitorii.

— Haide, mergeți degrabă să aflați: cine a venit în zbor pe corabia aceea, ce țarevici sau alte odrasle de neam mare?

Servitorii au dat fuga la corabie și ce să vadă? Pe corabie nu erau decît niște țărani de rînd.

Slujitorii împărătești nici nu s-au mai ostenit să întrebe cine-s și de unde au venit în zbor.

S-au întors și i-au povestit împăratului:

— Așa și așa! Pe corabie nu se află nici un țarevici și nici vreo altă odraslă de mare neam, ci oameni de jos — țărani de rînd. Ce poruncește mărița să facem cu ei?

„Dacă o să mărităm fata cu un țaran de rînd, ne facem de rușine — chibzui împăratul. Trebuie să scăpăm, negreșit, de miri de soiul acestora“.

Și îi întrebă pe curtenii săi — prinți și boieri:

— Ce-i de făcut, cum să ieșim din încurcătură?

Aceștia l-au sfătuit așa:

— Trebuie să-i punem mirelui fel de fel de întrebări grele, la care să nu poată afla răspuns. Și-atunci îl lăsăm cu buza umflată!

Împăratul se înveseli auzind sfatul și trimise tot atunci servitori care să-i vestească prostănacului această poruncă:

— Mirele să ne aducă neîntîrziat, cît ne mai aflăm încă aici, la masă cu împăratul, apă vie și apă moartă!

Prostănacul se întristă:

— Acum, ce mă fac? Că eu nici într-un an, sau poate nici în toată viața mea n-o să găsesc apa asta.

— Se poate una ca asta? a zis Repedele Pămîntului. Lasă c-o scot eu la capăt în locul tău cît ai zice pește.

Și-a slobozit piciorul care-i era legat de ureche și a pornit în mare goană peste nouă mări și nouă țări, departe, la capătul pămîntului.

A luat în două urcioare apă vie și apă moartă și... ce și-a zis: „N-ar fi rău să mai stau pușin pe-aici, că vreme am destulă ca să mă pot întoarce fără să întîrzii!“

Se așeză la umbra deasă a unui stejar rămuros și ațipi...

Și, iată că masa de la palat se apropie de sfârșit dar Repedele Pământului nu se arată.

Cei de pe corabia zburătoare se întristară grozav, nu știau ce să facă să iasă din încurcătură.

Însă Auzilă își lipi urechea de pământul jilav, ascultă și zise:

— Ia te uită ce mai somnoros, ce leneș e și ăsta! Doarme la umbră, sforăie de se cutremură pământul și nici nu-i pasă!

— Dacă-i așa, n-avea grijă că-l trezesc eu îndată! zise Ochilă.

Își înhăță pușca, ochi și nimeri drept în stejarul sub care dormea Repedele Pământului.

Peste capul celui adormit se scutură o ploaie de ghinde. Acestea îl treziră.

— Vai de mine și de mine, doar n-oi fi ațipit!

Sări ca ars și în aceeași clipă aduse urcioarele cu apă:

— Le-am adus, luați-le!

Împăratul se ridică de la masă, se uită la urcioare și zise:

— De unde să știu dacă apa asta e bună sau ba?

Îndată un cocoș fu prins și descăpăținat, după care îi stropiră capul cu apă moartă. Într-o clipă capul se prinse din nou la locul său.

Iar când l-au stropit cu apă vie — cocoșul a sărit în picioare, a bătut din aripi și a strigat din răsuputeri „cucurigu!”

Împăratul să moară de necaz, nu alta.

— Adevărat, îi zise el prostănacului, însărcinarea ce ți-am dat-o ai îndeplinit-o. Acuma însă o să-ți mai dau una! De vreme ce ești atât de dibaci, va trebui să măninci la o singură masă, împreună cu pețitorii tăi, doisprezece tauri fripiți și atâtea pîini cîte încap în patruzeci de cuptoare!

Prostănacul se întristă și zise către tovarășii săi:

— Ce mă fac, că eu nici pînă deseară nu sînt în stare să mănînc o pîine întreagă!

— Dar de mine ai uitat? sări Flămînzilă. Las'că mă descurc eu și cu taurii și cu pîinile. Că și așa, socot că masa o să fie neîndestulătoare!

Și-atunci prostănacul îi trimise vorbă împăratului:

— Să se aducă aici taurii și pîinile. Că noi o să înfulecăm totul.

Și îndată fură aduși cei doisprezece tauri la frigare și atâtea pîini cîte încăpuseră să se coacă în patruzeci de cuptoare.

Iar Flămînzilă s-a pus pe înghițit, și dă-i și înfulecă toți taurii rînd pe rînd. Iar pîinile... și le tot arunca în gură, una după alta, pînă a golit toate carele.

— Să-mi mai aducă mîncare! răcnea Flămînzilă. Ce, numai atîta au avut pregătit? Că mie de-abia acum mi s-a făcut foame cu adevărat!

Dar împăratul nu mai avea nici tauri și nici pîini.

— Acum, zise el, vă dau altă poruncă: să beți dintr-o dată berea din patruzeci de butoaie, fiecare de câte patruzeci de vedre.

— Păi, eu nici o vadră nu-s în stare să beau, le zise prostănacul ortacilor săi.

— Și, mă rog, ce mare scofală e? făcu Setilă. Eu mă prind să le beau toată berea și socot, că încă, o să fie prea puțin!

Îndată au fost rostogolite în fața lor cele patruzeci de butoaie.

Și s-au apucat să umple cu bere vedrele una după alta și să i le pună lui Setilă dinainte. Iar el, o dată sorbea și vadră o golea.

— Și, mă rog, de ce îmi tot picurați câte o vadră? se repezi Setilă. Că așa, o să ne irosim degeaba toată ziua!

Și, zicînd asta, săltă un butoi și-l goli pînă la fund dintr-o răsufare. Mai săltă și al doilea butoi și îl goli și pe acesta. Și tot așa goli toate cele patruzeci de butoaie.

— Și, oare, întrebă el, chiar nu se mai află pe aici niște bere? Cum așa? Că nici n-am apucat să beau pe săturate! Doar o dușcă am tras, atît!

Cînd a văzut împăratul că nu poate cu nici un chip să-i vină de hac prostănacului, hotărî să-l piardă folosind șiretenia.

— Fie, a zis el, o să ți-o dau de nevestă pe fata mea, n-ai decît să te pregătești de însurătoare! Dar înainte de nuntă, du-te la baie, spală-te, curăță-te și stai binișor la abur.

Și porunci să se pregătească baia.

Iar baia era făcută din fier de sus pînă jos.

Trei zile și trei nopți a tot ars focul la baie încingînd-o pînă la roșu. Răspîndea o căldură și o arșiță că nici la cinci stînjeni nu era chip să te apropii de ea.

— Cum să mă spăl eu în baia asta? a zis prostănacul. O să ard de viu.

— Nu te întrista, i-a răspuns Gerilă. Lasă, că merg și eu cu tine!

Și dădu o fugă să-l întrebe pe împărat:

— Îmi îngădui să merg și eu în baie cu mirele? Vreau să împrăstii pe podea niște paie, ca nu cumva să-și murdărească tălpile!

Împăratul n-avea de ce să se împotrivescă. I-a îngăduit: „Ce mare lucru era dacă ardeau doi, în loc de unul?!“

Și iată că au fost duși în baie și încuiați acolo amîndoi: și prostănacul și Gerilă.

Gerilă împrăstie paie și, pe dată, în baie se făcu un frig strașnic, atît de frig că pereții s-au acoperit cu promoroacă, iar apa din cazan a înghețat tun.

După o vreme slujitorii au deschis ușa. Și nu le-a venit să-și creadă ochilor: cei doi, prostănacul și bătrînelul, erau vii și nevătămați.

— Halal să vă fie, a zis prostănacul, baia asta a voastră nu-i bună să te speli în ea, poate doar să te dai cu săniuța!

Slujitorii au alergat la împărat. Și l-au înștiințat: așa și așa, adică. Împăratul nu-și mai găsea locul frământându-se ce-ar putea face să scape de prostănac.

S-a gândit el, s-a tot gândit și-apoi i-a poruncit prostănacului:

— Mîine în zori să scoți în fața palatului meu un regiment de ostași. Dacă faci asta — ți-o dau de nevastă pe fiică-mea. Iar de nu — te dau afară, te gonesc de-aici!

În sinea lui însă își zicea: „De unde are să scoată un țăran de rînd o oștire întreagă? Asta chiar că n-are cum s-o facă. Și-atunci o să-l dăm în brînci afară de-aici!“

Auzind porunca, prostănacul le zise ortacilor săi:

— Fraților, mi-ați ajutat de-atîtea ori să scap de belea... Acuma însă nu știu ce-am mai putea face?

— Ia te uită la el, ai și găsit de ce să te întristezi! i-a zis bătrînelul cu vreascurile. Păi, eu ți-aș putea alinia aici nu unul — ci șapte regimente cu generalii lor cu tot! Mergi la împărat și spune-i că o să aibă oștirea pe care ți-a cerut-o!

Și s-a dus prostănacul la împărat.

— O să-ți îndeplinesc și porunca asta, i-a zis el, dar o fac pentru ultima oară. Dacă nici de data asta n-o să te ții de cuvînt, să nu învinuiești pe nimeni altul, că singur ești de vină!

Dimineața, în zorii zilei, bătrînul cu vreascurile îl chemă pe prostănac și ieși cu dînsul pe pajiște. Împrăștie vreascurile și o oaste uriașă răsări ca din pămînt: și pedestri, și călări, și tunari cu tunurile lor. Gornîștii prinseră să sune din goarnă, toboșarii să bată tobele, generalii să dea ordine, caii să izbească pămîntul cu copitele...

Prostănacul porni în fața oștirii și o duse la palatul împărătesc.

În fața palatului se opri și porunci să sune goarneau mai tare, iar tobele și ele, să bată mai tare.

Împăratul auzi zarva, scoase capul pe fereastră și de frică se făcu mai alb ca varul. Porunci comandanților lui să-și adune toate oștile lor și să pornească război împotriva prostănacului.

Comandanții au adunat oastea împărătească și au purces să tragă asupra prostănacului din puști și din tunuri. Dar soldații prostănacului înaintau, oastea împăratului o striveau, în picioare ca pe-o iarbă o călcau. Comandanții se înspăimîntară și o luară la sănătoasa făcînd cale-ntoarsă, iar după dînșii se luă întreaga oștire.

Împăratul ieși afară din palat, începu să se tîrască în genunchi în fața

prostănacului, să-l roage cu cerul și cu pământul să-i primească darurile scumpe și odată cu ele să o ia de nevastă pe fata lui.

Prostănacul însă îi zise împăratului:

— Acuma nu mai ai nici un drept să ne poruncești! Că doar avem și noi un cap pe umeri!

Îl alungă pe împărat și-i porunci să nu se mai arate niciodată în acea împărăție. Iar el o luă de nevastă pe fata împăratului.

Țarevna e fată tânără și bună. Ea n-are nici o vină!

Și astfel începu el în acea împărăție să trăiască, lucruri bune să săvârșească.

POVESTE DESPRE PREAÎNTELEAPTA VASILISA

A fost odată ca niciodată. Au fost odată un șoarece și o vrabie care erau prieteni nedespărțiți. Prietenia lor ținu treizeci de ani în cap: orice găsea unul din ei, îi făcea parte dreaptă și celuilalt.

Odată însă, s-a întâmplat ca vrabia să găsească un bob de mac.

„Pe ăsta — cum să-l împarți? și-a zis ea. Dai o dată cu ciocul și ia-l de unde nu-i“.

Și mîncă singură bobul de mac.

Cînd auzi șoarecele una ca asta n-a mai vrut să știe de prietenia lui cu vrabia.

— Haide, răcni el, haide, vrabie hoată, să ne luptăm pe viață și pe moarte! Tu, adună laolaltă toate păsările, iar eu am să adun toate fiarele.

Nu trecu nici măcar o zi întreagă, că în poiană se adună o oaste numeroasă de fiare. De bună seamă, se adună și oastea păsărească. Se porni o luptă

strașnică în care căzură multe jertfe atât de o parte cât și de cealaltă.

Mult mai puternic, bineînțeles, era neamul fiarelor! Cum o atingea pe vreo pasăre cu gheara, aceea, pînă să se dumerească își și dădea duhul! Dar nici păsările nu se lăsau prinse prea ușor, atacau de sus, de la înălțime. De cîte ori vreo fiară era gata-gata să lovească sau să strivească o pasăre, ea zbîrr! își lua zborul. Nu-ți rămînea decît să te uiți după ea — și-atît!

Ei, în lupta aceea fu rănit și un vultur. Cînd încercă să se înalțe în zbor, simți că nu-l mai țin puterile. Atîta mai apucă: să se zburătăcească într-un pin înalt. Urcă și se așeză pe o creangă.

Lupta se sfîrșise. Animalele se răspîndiră prin vizuinele și sălașurile lor. Păsările își luară și ele zborul către cuiburi. Numai vulturul stătea sus în pin, jumulit și plin de răni și se gîndea cum ar putea să-și recapete puterea de odinioară. Tocmai atunci se întîmplă să treacă pe acolo un vînător.

Colindase ziua întreagă prin pădure, dar de vînat nu vînase nimic.

„Ce rău îmi pare, își zise, se vede că astăzi trebuie să mă duc acasă cu tolba goală“.

Și cînd colo, ce să vadă? Sus în copac — un vultur. Vînătorul se apropie și își îndreptă pușca asupra lui.

„Orice s-ar spune, e și ăsta un vînat“, își zise el.

Dar nu apucă bine să țintească și vulturul îi vorbi în grai omenesc:

— Nu mă ucide, om bun! Că dacă îmi iei viața, n-o să ai mare folos de pe urma mea. Mai bine ia-mă cu tine, viu cum sînt, și hrănește-mă trei ani, trei luni și trei zile. Iară eu, îndată ce-o să prind puteri, de cum o să-mi crească din nou aripile, o să te răsplătesc cum se cuvine.

„Ce răsplată să aștept eu de la un vultur?“ gîndi vînătorul și din nou ținti asupra păsării.

Iar vulturul îl mai rugă o dată:

— Nu mă ucide, om bun! Că la vremea potrivită o să-ți fiu și eu de folos.

Vînătorul nu-i dădu nici de astă dată crezare și ridică pentru a treia oară arma să țintească.

Însă vulturul îl rugă pentru a treia oară:

— Nu mă ucide, viteazule, ci ia-mă la tine, îngrijește-mă și vindecă-mă! Că doar nu ți-am făcut nici un rău, și pentru binele ce mi-l faci o să te răsplătesc și eu tot cu un bine.

Vînătorului i s-a făcut milă de vultur și l-a luat acasă la el.

— Ei, om bun, i-a zis vulturul pe drum, ai colindat ziua-ntreagă prin pădure, dar de vînat n-ai vînat nimic. Ia-ți cuțitul tău cel ascuțit și du-te în poiană. Acolo ne-am luptat noi păsările cu fel de fel de fiare și am răpus multe dintre ele. Așa că o să ai parte de o pradă bună.

Vînătorul se duse în poiană și ce să vadă? Fiare ucise cîta frunză și iarbă. Jderi și vulpi fără număr.

Își ascuți cuțitul pe o piatră, spintecă și scoase pieile de pe animale, apoi coborî în oraș și le vîndu pe un preț bun. Cu banii luați cumpără grîu de rezervă și umplu pînă sus trei hambare — atît cît să-i ajungă pentru trei ani.

Trecu un an — se goli primul hambar. Vulturul porunci vînătorului să-l ducă în locul unde crește pinul înalt.

Vînătorul înșeuă calul și duse vulturul în acel loc.

Vulturul se avîntă sus, deasupra norilor, apoi își dădu drumul de acolo și izbi din zbor cu pieptul un copac — iar copacul se despică în două.

— Ei, vînătorule, i-a zis vulturul, încă nu mi-am recăpătat puterea dinainte. Mai trebuie să mă hrănești un an.

Zi după zi, noapte după noapte — timpul trecea. Așa trecu al doilea an și se goli și al doilea hambar. Și iar vînătorul aduse vulturul în pădure, pe locul unde se afla pinul cel înalt. Vulturul se avîntă sus, pe deasupra norilor întunecați, își luă avînt de acolo din înalt și izbi din zbor cu pieptul un copac. Iar copacul se despică în patru.

— Se vede că va trebui să mă mai hrănești un an, viteazule. Încă nu mi-am recăpătat puterea dinainte.

Și iată că s-au scurs trei ani, trei luni și trei zile în cap.

— Du-mă din nou în locul unde se află pinul cel înalt.

Vînătorul i-a dat ascultare și a dus vulturul iarăși lîngă pinul cel înalt.

Vulturul se avîntă și mai sus ca înainte, coborî ca un vîrtej năpraznic din înaltul cerului și izbi în cel mai înalt copac — pe care-l despică de sus pînă jos prefăcîndu-l în mici fărîme. De jur împrejur, întreaga pădure se cutremură.

— Îți mulțumesc, vrednicule voinic! Acuma mi-am recăpătat puterea dinainte. Lasă-ți calul și urcă pe aripile mele. Vreau să te duc în ținutul meu de baștină și să te răsplătesc pentru tot binele ce mi-ai făcut.

Și vînătorul urcă pe aripile vulturului. Vulturul își luă zborul, pornind către marea albastră și se înălță sus, sus de tot.

— Uită-te, i-a zis el, privește marea albastră și spune-mi cum ți se pare, cît de mare e?

— Cît o roată de car, i-a răspuns vînătorul.

Vulturul scutură din aripi și-i făcu vînt vînătorului în jos. Îl lăsă să simtă teama în fața morții și-apoi îl prinse din zbor, înainte ca el să atingă fața apei.

Îl prinse și se ridică împreună cu el și mai sus ca înainte.

— Mai uită-te o dată, privește marea albastră și spune-mi cum ți se pare acuma, cît de mare e?

— Cît un ou de găină, i-a răspuns vînătorul.

Vulturul scutură din aripi și iar îi făcu vînt vînătorului în jos. Cînd acesta era gata să atingă fața apei îl prinse din zbor și se ridică sus, încă și mai sus ca înainte:

— Haide, mai uită-te o dată la marea albastră și spune-mi: cît de mare e?

— Cît un bob de mac.

Și vulturul scutură pentru a treia oară din aripi și-i făcu vînt vînătorului, tocmai de acolo, din țăriile cerului, dar și de astă dată îl prinse din zbor înainte ca el să atingă fața apei, îl așeză pe aripi și-l întrebă:

— Ce spui, viteazule, ai aflat cum e teama în fața morții?

— Am aflat, zise vînătorul. Mă și gîndeam că mi-a venit sorocul.

— Tot așa mă gîndeam și eu cînd îți îndreptai arma spre mine. Ei, și-acuma, gata, am isprăvit cu plata răului. Să trecem la răsplata binelui.

Și porniră în zbor către țarm. Au zburat și-au tot zburat. Dacă au ajuns departe ori aproape, cine mai știe? Doar că au văzut deodată, chiar în mijlocul cîmpului, un stîlp de aramă care ardea ca jarul.

Vulturul coborî.

— Și-acum, haide, vînătorule, zise el, citește ce scrie pe stîlpul acesta.

Și vînătorul citi: „Dincolo de stîlpul acesta se întinde orașul de aramă — măsurînd douăzeci și cinci de verste în lung și tot pe afîta în lat“.

— Du-te în orașul de aramă, zise vulturul. Acolo trăiește sora mea cea mai mare. Salut-o respectuos din partea mea și cere-i cutia de aramă cu cheițele de aramă. Dar, vezi, altceva nu lua — nici aur, nici argint, nici pietre scumpe.

Vînătorul se duse în orașul de aramă, la prințesa Arămița, stăpîna orașului, sora vulturașului.

— Bună ziua, prea înaltă stăpînă! Frățiorul dumitale îți trimite salutări.

— Și, mă rog, de unde îl cunoști tu pe frățiorul meu?

— Păi, uite, așa și așa... Era bolnav, era rănit, iar eu l-am îngrijit și l-am hrănit trei ani, trei luni și trei zile, în cap.

— Îți mulțumesc, om bun. Uite, ai aici aur, argint, pietre prețioase! Ia cît îți poștește inima.

Vînătorul nu-luă nimic dar o rugă pe prințesă să-i dea cutia de aramă cu cheițele de aramă.

— Nici vorbă, drăguțule! Vezi că cizma care vrei s-o-ncați nu-ți e pe măsură! Prețul cutiei mele e prea mare.

— O fi prea mare prețul ei, dar eu de altceva n-am trebuință.

Vînătorul îi făcu o plecăciune, ieși pe poarta orașului de aramă și-i povesti totul, din fir-a-păr, vulturului.

Vulturul se mînie, îl săltă pe vînător în spate și zbură mai departe. Zbură sus, în înaltul cerului, bătînd zgomotos din aripi.

— Viteazule, ia, uită-te, ce se întîmplă în spatele nostru și în fața noastră? Vînătorul se uită, apoi zise:

— În spatele nostru e un pojar, în fața noastră au înflorit florile.

— În spate arde orașul de aramă, iar florile înfloresc în cel de argint.

Și vulturul coborî în mijlocul unui cîmp, lîngă un stîlp de argint. Îi porunci vînătorului să citească inscripția. Vînătorul citi: „Dincolo de stîlpul acesta, se întinde orașul de argint — măsurînd cincizeci de verste în lung și în lat“.

— Aici trăiește sora mea cea mijlocie, zise vulturul. Cere-i cutia de argint cu cheițele de argint.

Ajuns în oraș, vînătorul se duse de-a dreptul la prințesă, la stăpîna orașului — sora vulturașului. Îi povesti și ei cum a trăit la el trei ani, trei luni, trei zile-n cap, frățiorul ei, bolnav, rănit, pe care el l-a îngrijit, i-a dat să mănînce și să bea pînă i-au revenit puterile. Și, drept răsplată pentru toate acestea, îi ceru cutia de argint cu cheițele de argint.

— Nici vorbă! zise prințesa, te lăcomești la o bucată prea mare, și mai știi? Să nu te-neci cu ea. Uite, ia cît vrei de aici: aur, argint, pietre scumpe, dar cutia mea are cu totul alt preț.

Vînătorul părăsi orașul de argint și-i povesti totul, din fir-a-păr, vulturului.

Vulturul se mînie, îl săltă pe vînător pe aripile sale mari și zbură cu el de acolo.

Acum zbură, din nou, în înaltul cerului:

— Ia vezi, viteazule, ce se întîmplă în spatele nostru și în fața noastră?

— În spatele nostru e un pojar, în fața noastră au înflorit florile.

— În spate arde orașul de argint, iar florile înfloresc în cel de aur.

Vulturul coborî în mijlocul unui cîmp, lîngă un stîlp de aur. Îi porunci vînătorului să citească inscripția.

Vînătorul citi: „Dincolo de stîlpul acesta se întinde orașul de aur — măsurînd o sută de verste în lung și tot pe atîta în lat“.

— Du-te acolo, zise vulturul. În orașul acesta trăiește sora mea cea mai mică. Cere-i cutia de aur cu cheițele de aur.

Vînătorul se duse de-a dreptul la prințesă, la stăpîna orașului — sora vulturașului. Îi povesti tot ce știa și îi ceru cutia de aur cu cheițele de aur.

Prințesa îl ascultă, chibzui o vreme, apoi clătină din cap.

— Mi-e tare dragă cutia mea, zise, dar fratele îmi este și mai drag.

Și se duse și-i aduse vînătorului cutia de aur cu cheițele de aur.

Vînătorul luă darul acela neprețuit, făcu o plecăciune în fața prințesei și ieși pe poarta orașului.

Cînd vulturul își văzu prietenul că nu vine cu mîna goală, îi zise:

— Și-acum, frățioare, du-te la casa ta, dar bagă de seamă, nu cumva să descui cutia înainte de a ajunge în curtea casei tale.

Și zicînd asta, își luă zborul.

Iar vînătorul o porni spre casă. Dacă a mers mult, dacă a mers puțin, cine mai știe? Doar că peste un timp a ajuns la marea cea albastră. Și a vrut să se mai odihnească. Pe țărmul mării s-a așezat, de nisip galben înconjurat, iar cutia a pus-o alături. S-a uitat și s-a tot uitat la ea și, pînă la urmă, n-a mai avut răbdare și a descuiat-o. Nu isprăvisе de răsucit cheițele că în fața lui, răsări ca din pămînt un palat de aur, minunat împodobit de sus și pînă jos. S-au înfățișat o mulțime de servitori: „Ce porunciți? Care vă e dorința?”

Vînătorul bău, mîncă pînă cînd se sătură, și-apoi să doarmă se culcă.

Și iată că veni dimineăta. Vînătorul trebuia să pornească mai departe. Dar ți-ai găsit! Cum să poată băga el palatul acela înapoi în cutie, așa cum fusese înainte? Se gîndi și se tot gîndi, dar degeaba, nimic în minte nu-i veni. Ședea acolo pe mal, necăjit nevoie mare. Cînd ce să vadă? Pe neașteptate răsări din apă un om: barba — la brîu i-ajungea, părul călcîiele-i bătea. Se opri la fața apei și zise:

— De ce ești necăjit, viteazule?

— Cum să nu fiu necăjit, a răspuns vînătorul, de vreme ce nu mă ducе capul ca-n cutioara mea să ghemuiesc, acest palat împărătesc?

— S-ar putea să te ajut eu să scapi de necaz, și-n cutioara ta să ghemuiesc acest palat împărătesc, dar numai dacă o să cădem la învoială: adică să-mi dai în schimb ceea ce ai acasă fără să știi că ai.

Vînătorul a stat o vreme și a cugetat: „Ce aș putea avea eu acasă fără să știu? Ba cred că știu totul despre toate cele de acasă”.

Și pe loc căzu la învoială.

— Haide, zise el, fă bunătate și ajută-mi ca-n cutia mea să ghemuiesc acest palat împărătesc, iar eu o să-ți dau ceea ce am acasă fără să știu că am.

De-abia termină să rostească vorbele acestea și palatul — ia-l de unde nu-i. Parcă nici n-ar fi fost. Pe țărmul mării stătea doar vînătorul, singur-singurel și alături se afla cutia de aur cu cheițele ei de aur.

El luă cutia și porni la drum.

Dacă a mers departe ori a mers aproape, cine mai știe? Știm doar că a ajuns în ținutul său de baștină. Îndată ce intră în izbă, soția îl întâmpină ținînd în brațe copilășul ce se născuse în lipsa lui.

„Iată, va să zică, asta aveam acasă fără să știu că am”, își zise vînătorul. Și îl copleși mîhnirea și tristețea.

— Lumina ochilor mei, i-a spus soția, spune, de ce verși lacrimi amare?

— De bucurie plîng, răspunse el.

I-a fost teamă să-i spună adevărul și anume: că mai devreme sau mai târziu vor fi siliți să-și dea feciorul nu se știe cui.

După aceea vînătorul ieși în curte, deschise cutia de aur și pe dată răsări în fața lui un palat măreț, cu multă iscusință împodobit. S-au înfățișat o mulțime de servitori. Au înflorit grădini, în care străluceau lacuri minunate. În pomi păsărelele cîntau, în lacuri peștișori se zbenguiau.

Se puseră cei trei, vînătorul, soția și feciorul, pe trai bun și pe agonisit averi.

Așa au trecut vreo zece ani, ba chiar mai mult.

Creștea feciorul vînătorului ca aluatul pus la dospit — creștea văzînd cu ochii. Și se făcu mare: ager la minte, frumos la chip, mă rog, o mîndrețe de flăcău.

Într-o bună zi, taică-său s-a dus să se plimbe prin grădină. S-a plimbat cît s-a plimbat și deodată s-a trezit chiar pe malul rîului.

Tocmai atunci răsări din apă omul de odinioară: barba — la brîu i-ajungea, părul — călcîiele-i bătea. Se opri la fața apei și zise:

— Pe cît de pripit ești cînd făgăduiești ceva, tot atît de pripit ești să-ți uiți făgăduiala. Haide, amintește-ți ce-mi datorezi.

Vînătorul s-a întors acasă mai întunecat la chip decît norul negru de furtună și i-a spus soției:

— Oricît am vrea să-l ținem pe lîngă noi pe Ivanușka, nu se poate, trebuie să-l dăm. Nu mai putem amîna.

Și își luă feciorul, îl scoase departe, afară din sat, și îl lăsă singur acolo.

Ivanușka s-a uitat în toate părțile, a văzut o cărare și a pornit înainte pe ea — poate l-o duce undeva. Și cărarea l-a dus într-un codru de nepătruns. În jur pustiu, nici o suflare omenească. Doar o colibă era, pe-un picior de găină se-nălța, singură-singurică stătea, un cerdac și-o fereastră mică avea.

Era o colibă rotitoare.

— Colibă, colibă, zise Ivan, te-ntoarce cu fața la mine, pădurea la spate să-ți rămîna!

Coliba i-a dat ascultare, s-a întors așa cum i-a cerut — cu fața la el și cu spatele la pădure.

Ivanușka urcă în cerdacul înalt și deschise o ușă scîrțîitoare.

Și ce să vadă? În colibă ședea chiar Baba-Cloanța-Cotoroanța. Baba într-o piuă ședea și cojoc de iepure purta. Văzîndu-l pe Ivanușka zise:

— Bună ziua, viteazule. De unde vii și-ncotro te-ndrepti? La ce muncă rîvnești, ori de muncă te ferești?

— Eh, bunico! Mai întâi, dă-mi să beau, pune-mi în față mîncarea, și-apoi vină cu-ntrebarea.

Și baba îi dădu să mănînce și să bea, iar Ivanușka îi povesti totul din fir-a-păr, fără a tăinui ceva.

— Cam prost îți merg treburile, viteazule, zise Baba-Cloanța. Taică-tău te-a dat împăratului apelor. Iar împăratul apelor s-a mîniat grozav că nu te-ai dus la el atîta timp. Noroc că, în drumul tău, ai trecut și pe la mine, altfel cred că nici nu te mai aflai printre cei vii. Dar, mă rog, fie, ascultă ce o să te povățuiesc eu. Mergi mai departe, pe aceeași cărare, care te-a adus la mine, prin codri, prin văgăuni, peste munți semeți. La urmă de tot o să ajungi în fața a două porți. În dreapta o poartă, în stînga — tot o poartă. Tu să nu intri pe poarta cu zăvor ferecată, ci pe cea cu lacăt încuiată. Să bați de trei ori și poarta are să se deschidă singură. Dincolo de poartă o să dai de o grădină cu sulfină, în grădină-i lacul verde ca smaraldul, în lac douăsprezece copile, douăsprezece surori se scaldă. S-au prefăcut în rațe cenușii, înoată și se bălăcesc, iar rochiile lor se află pe mal. Unsprezece dintre ele sînt la un loc, cea de a douăsprezecea — pusă mai la o parte, singură. Tu să iei rochița asta și să te ascunzi.

Mai tîrziu, cînd surioarele or să iasă din apă, au să se îmbrace și au să plece. Unsprezece au să plece, dar a douăsprezecea are să se pună pe plîns căutîndu-și veșmîntul. N-o să-l găsească și o să spună: „Răspunde! Cine mi-a luat rochia — aceluia fiică preasupusă o să-i fiu!“ Tu să taci. Ea o să spună din nou: „Cine mi-a luat rochia — aceluia surioară duioasă o să-i fiu!“ Tu să taci și de astă dată. Și-atunci ea o să spună: „Cine mi-a luat rochia — aceluia soție credincioasă o să-i fiu!“ Îndată ce vei auzi vorbele astea răspunde și dă-i rochia. Iar ce are să se întîmple mai departe nu-ți spun eu. Singur o să afli și o să-mi povestești...

Ivan făcu o plecăciune în fața Babei-Cloanța, își luă rămas bun și porni pe cărare. Dacă a mers mult ori a mers puțin, dacă a mers pe timp frumos ori urît, cine mai știe? Doar că într-un tîrziu a ajuns la cele două porți. Poarta cu pricina s-a deschis în fața lui și a văzut acea grădină cu sulfină, în grădină, lacul ca smaraldul, iar în lac rațele cenușii scaldîndu-se. Totul era aieva cum i se spusese!

Ivanușka s-a strecurat pe furiș și a luat rochița ce se afla mai la o parte. A luat-o și s-a ascuns după un copac.

Rațele au ieșit din apă, s-au prefăcut în copile — una mai frumoasă decît alta. Iar cea mai mică, a douăsprezecea era mai frumoasă, mai minunată decît toate celelalte. Unsprezece surori s-au îmbrăcat și au plecat de

acolo. Cea mai mică însă a rămas pe mal, își căuta rochia și plîngea că n-o poate găsi. Și dintr-o dată zice:

— Spune-mi, răspunde-mi, cine mi-ai luat rochia! Flică preasupusă o să-ți fiu!

Ivan nu răspunse.

— Surioară duioasă o să-ți fiu!

Ivan tăcu.

— Soție credincioasă o să-ți fiu!

Și-atunci ieși Ivan de după copac:

— Ia-ți rochia, preafrumoasă copilă!

Ea își luă rochia și îi dădu lui Ivanușka inelul de logodnă — un inel de aur.

— Și-acum, spune-mi, viteazule, care îți e numele și încotro te îndrepti?

— Părinții îmi spuneau Ivan, iar eu mă duc la împăratul mărilor — la stăpînul apelor.

— Aha, va să zică ăsta ești tu! Dar de ce ai întîrziat atît de mult? Tăicuțul meu și-al apei împărat — cumplit s-a mîniat că ai întîrziat. Ei, haide, mergi acum pe drumul acesta, care o să te ducă în împărăția de sub ape. Acolo o să mă găsești și pe mine. Că doar nu-s alta decît însăși Preaînțeleapta Vasilisa fiică a împăratului și a stăpînului împărăției de sub ape.

Și tot atunci se prefăcu în rață și își luă zborul de lîngă Ivan. Iar Ivan se duse în împărăția de sub ape.

Ajunse acolo și își roti privirea de jur împrejur: lumina din acea împărăție era ca cea de pe la noi, erau și-acolo cîmpii și pajiști precum și dumbrăvi înverzite, soarele și-acolo încălzea iar luna strălucea.

Fu chemat să se înfățișeze împăratului mărilor. Și împăratul mărilor se răsti la el:

— De ce ai zăbovit atît de mult? Nu pentru vina ta, ci pentru a părintelui tău vinovăție, iată mărunta însărcinare ce o vei avea de adus la îndeplinire: am un loc uitat, de treizeci de verste în lung și în lat, tot numai șanțuri, rîpi și pietroaie ascuțite. Pînă mîine să fie locul acela neted ca-n palmă, să fie semănat cu secară, iar holda să crească peste noapte atît de înaltă și deasă cît să se poată piti cioara în ea. Dacă faci asta, răsplata e a ta, de nu, capul îți voi reteza!

Ivanușka se necăji, ieși de la împărat tare supărat, cu capul mai jos de umeri plecat.

Preaînțeleapta Vasilisa îl văzu din turnul ei înalt și-l întrebă:

— Ivanușka, de ce ești necăjit?

Și Ivan i-a răspuns:

— Cum să nu fiu necăjit?! Tăicuțul tău mi-a poruncit ca într-o singură

noapte să netezesc ca-n palmă șanțuri, rîpi, pietroaie colțuroase de pe locul uitat, să semăn secară, iar acea secară să crească pînă dimineată atît, cît să se poată piti cioara în ea.

— Ei, lasă că asta încă nu-i o mare nenorocire. Nenorocirea adevărată va veni de-abia pe urmă! Acuma, culcă-te și dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

Ivan a ascultat-o și s-a culcat. Iar Preaînțeleapta Vasilisa ieși în pridvor și strigă cu glas răsunător:

— Hei, voi, slujitori și slujnice credincioase! Neteziți șanțuri și rîpi adînci, sfărîmați pietroaie-ascuțite și stînci, semănați cîmpul cu secară de soi, aleasă și vegheați ca, pînă mîine holda să crească frumoasă!

Ivanușka s-a trezit în zori și ce să vadă? Totul era gata. Nici urmă de rîpi adînci, de pietroaie și stînci. Locul era netezit ca-n palmă, iar pe el crescuse deasă — secara, și-atît de-naltă că-n ea s-ar fi putut lesne piti o cioară.

S-a dus la împăratul mărilor să-l înștiințeze despre toate.

— Ei, pentru asta ai toată mulțumirea mea, i-a zis împăratul mărilor. Ai dus cu iscusință la îndeplinire însărcinarea ce ți-am dat. Iat-o acum și pe a doua: am trei sute de stoguri, fiecare cu cîte trei sute de căpițe, tot grîu cu bobul mare și curat, bob cu bob numărat. Pînă mîine să treieri tot grîul ăsta. Dar bagă de seamă să nu dărîmi stogurile și să nu răvășești căpițele. Dacă-ți îndeplinești sarcina — răsplata va fi a ta, de nu, capul îți voi reteza!

Ivanușka s-a necăjit și mai tare ca înainte, mergea prin curte împovărat, cu capul mai jos de umeri plecat.

— Ivanușka, de ce te-ai întristat? I-a întrebat Preafrumoasa Vasilisa. Ivan i-a povestit despre noua lui nenorocire.

— Ei, lasă că asta încă nu-i o mare nenorocire, nenorocirea adevărată va veni abia pe urmă. Acuma, culcă-te și dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

Ivan se culcă. Preaînțeleapta Vasilisa însă ieși în pridvor și strigă cu glas răsunător:

— Hei, voi furnici tîrîtoare! Porniți încoace toate cîte sînteți sub soare — tîrîți-vă aici degrabă și vă puneți pe treabă: din stogurile tatei grîul adunați — un grăunte nu lăsați, alegeți rînd pe rînd, bob cu bob, pîn-la ultimul stog.

Dis-de-dimineată împăratul mărilor îl chemă la el pe Ivan:

— Împlinit-ai însărcinarea ce ți-am dat, tinere?

— Împlinit, mărite împărat și stăpîn.

— Să mergem, să vedem.

S-au dus pe arie: toate stogurile erau neatînse. S-au dus la jitnițe — hambarele pline pînă sus cu grîu.

— Ei, dragul meu, îți mulțumesc, a zis împăratul mărilor. Mi-ai îndeplinit și a doua însărcinare. Iat-o acum și pe a treia, care va fi și ultima: durează-mi în noaptea asta o biserică, din ceară curată, mâine-n zori să fie terminată. Dacă faci asta — alege pe oricare din fiicele mele și du-te tu însuși în acea biserică să te cununi cu ea. Dacă faci biserica, fata ce-o alegi va fi a ta, de nu, capul îți voi reteza!

Și din nou Ivan e mîhnit, merge prin curtea palatului cu fața scăldată în lacrimi.

— De ce ești mîhnit, Ivanușka? l-a întrebat Preaînțeleapta Vasilisa.

— Cum să nu fiu mîhnit! Tăicuțul tău mi-a poruncit ca în noaptea asta să-i duresc o biserică din ceară curată.

— Ei, lasă că asta încă nu-i o mare nenorocire, nenorocirea adevărată va veni abia pe urmă. Acuma, culcă-te și dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

Ivan a ascultat-o și s-a culcat, iar Preaînțeleapta Vasilisa ieși în pridvor și strigă cu glas răsunător:

— Hei, voi, harnice albine, veniți repede la mine! Porniți în zbor, neîntrecute lucrătoare, toate cîte sînteți sub soare! Ridicați-mi din ceară curată, biserică mîndră și-naltă, care-n zori să fie terminată, să merg la amiază să mă cunun în ea.

Dis-de-dimineață împăratul mărilor se sculă, se uită pe fereastră și văzu: biserică-nălțată — din ceară curată, frumoasă, strălucitoare, mîngîiată de soare.

— Ei, viteazule, îți mulțumesc! Oricît de iscușiți slujitori am avut, nici unul nu mi-a plăcut așa ca tine. Eu am douăsprezece fiice, alege-o pe oricare dintre ele. Dacă izbutești s-o alegi de trei ori la rînd pe aceeași copilă, ea îți va fi soție credincioasă. Dacă nu, capul ți-l voi reteza!

„Ei, asta nu mai e o treabă anevoioasă,” își zise Ivanușka. Și venind de la împărat, surîdea.

Preaînțeleapta Vasilisa l-a văzut, l-a întrebat despre toate și-apoi a zis:

— Eh, Ivanușka, tare prost mai ești! Nu-i deloc ușor să faci ce ți s-a cerut. Tăicuțul o să ne prefacă în mînze și o să te pună să-ți alegi logodnica. Tu, să bagi de seamă: pe frîul meu va fi o steluță mai întunecată, fără luciu. După aceea o să ne prefacă în porumbițe. Surorile mele or să ciugulească gingaș boabele de hrișcă, iar eu o să-mi ridic din cînd în cînd o aripioară. Pentru a treia oară o să ne prefacă în copile, toate semănînd leit la statură și frumusețe, la glas, la păr și mîndrețe. Eu, dinadins o să-mi flutur batista. După asta o să mă recunoști.

În adevăr, așa cum îi spusese ea, împăratul mărilor aduse douăsprezece mînze, semănînd leit și le înșiră una lîngă alta, în fața lui.

— Alege-o pe oricare!

Ivan s-a uitat cu băgare de seamă și a văzut: la un frîu o steluță era întunecată, fără luciu. Apucă acel frîu și zise:

— Asta mi-e logodnica!

— Mde, ai luat una urîță! Puteai alege mai bine.

— Nu-i nimic, pentru mine e bună și asta.

— Acuma haide, mai alege o dată.

Și împăratul lăasă să-și ia zborul douăsprezece porumbițe — semănînd leit la pene — și le presără niște hrișcă.

Ivan a băgat de seamă că una din porumbițe își tot ridică o aripioară și o apucă de aripă:

— Asta mi-e logodnica!

— Mde, te-ai lăcomit la o bucată prea mare — vezi că în curînd o să te îneci cu ea. Hai, alege și a treia oară!

Și împăratul aduse douăsprezece copile, toate semănînd leit la statură și frumusețe, la glas, la păr și mîndrețe.

I-ar fi fost peste puțină s-o recunoască, dar ea fu singura care își flutură batista. Ivan o prinse de mîină:

— Asta mi-e logodnica!

— Ehe, frățioare, făcu împăratul mărilor, oi fi eu viclean, dar tu m-ai întrecut în viclenie — și i-o dădu de soție pe Preaînțeleapta Vasilisa.

Să fi trecut multă vreme, să fi trecut puțină? Doar că într-o bună zi, lui Ivan i se făcu dor de părinții lui și voi să plece în sfînta Rusie.

— De ce te-ai întristat, dragul meu soț? l-a întrebat Preaînțeleapta Vasilisa.

— Ah, scumpă soție, i-am visat pe tatăl meu și pe mama mea, casa părintească, grădina noastră frumoasă, și prin grădină alergau niște copilași. Se vede că erau dragii mei frați și surori, pe care eu nici nu i-am văzut aieva pînă acum.

Preaînțeleapta Vasilisa își lăsă capul în jos:

— Ei, de-abia acum a venit adevărata nenorocire! Dacă plecăm de-aici, or să pună o poteră strașnică pe urmele noastre. O să se mînie grozav împăratul mărilor și o să ne piardă printr-o moarte cumplită. Dar, n-avem încotro, trebuie să găsim un șiretlic ca să izbutim.

Și ea meșteri trei păpuși, le așeză prin ungherele iatacului, iar ușa o încuie bine de tot. Și, împreună cu Ivanușka, porniră înspre sfînta Rusie.

A doua zi dis-de-dimineată, veniră trimișii împăratului mărilor, să-i scoale pe tineri și să-i cheme la palat.

Ei bătură la ușă:

— Treziți-vă, sculați-vă! Vă cheamă părintele vostru.

— E prea devreme, n-am dormit destul, a răspuns una din păpuși.

A mai trecut un ceas, au trecut două și iar bătut la ușă trimisul împăratului:

— Nu e vremea să dormiți, vremea e să vă treziți!

— Mai așteptați puțin. Că numai decît o să ne sculăm și-o să ne-mbrăcăm, răspunse a doua păpușă.

Mai veniră trimișii și pentru a treia oară, zicînd că împăratul mărilor e supărat, mîhnit, că atît de mult au trîndăvit.

— Venim îndată, zise a treia păpușă.

Trimișii au așteptat, au așteptat și-apoi dă-i, și bate iar în ușă.

Nici un semn, nici un răspuns.

Au spart ușa și, ce să vadă? Iatacul gol doar păpușile răspîndite prin unghere.

Îl înștiințară pe împăratul mărilor despre cele aflate. El se mînie și trimise spre toate colțurile împărăției o poteră puternică.

Dar Preaînțeleapta Vasilisa și Ivanușka se aflau departe-depart. Goneau pe cai sprinteni, fără popasuri, fără odihnă.

— Ia, vezi, dragul meu soț, lipește-ți urechea de pămîntul jilav și-ascultă: nu cumva a pus împăratul mărilor potera pe urma noastră?

Ivan sări din mers de pe cal, își lipi urechea de pămînt și zise:

— Aud glas de om și tropot de cal.

— Gonesc pe urmele noastre! spuse Preaînțeleapta Vasilisa și prefăcu amîndoi caii într-o pajiște verde, pe Ivan într-un bătrîn păstor, iar ea luă înfățișarea unei oițe cu blana creată.

Și îi ajunse potera:

— Hei, moșule, nu cumva au trecut pe-aproape un vrednic voinic și o fată frumoasă?

— Nu, oameni buni, răspunse bătrînul. De patruzeci de ani păstoresc prin locurile acestea dar n-am văzut pasăre zburînd prin apropiere și nici fiară hoinărind pe aproape.

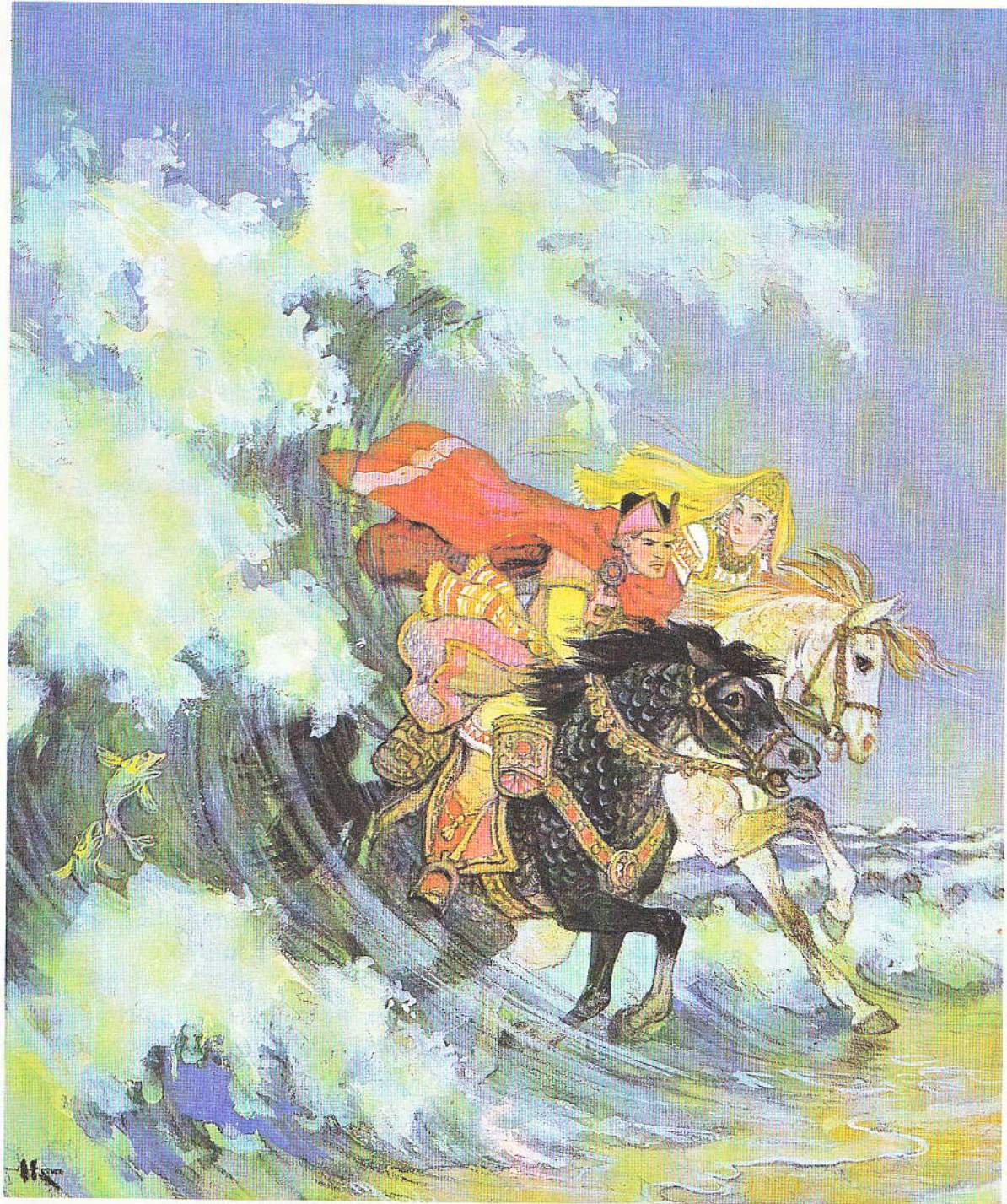
Și potera făcu cale-ntoarsă:

— Mărite împărat și stăpîn, n-am întîlnit pe nimeni în calea noastră. Am văzut doar un păstor care păștea o oiță.

Împăratul mărilor s-a mîniat și a strigat cît îl ținea gura:

— Eh, voi, nepricepuților! Goniți pe urmele lor. Aduceți-mi oița, că păstorul o să vină el singur după ea.

Și iar a pornit să gonească potera împăratului. Dar nici Ivan cu Preaînțeleapta Vasilisa nu stăteau să zăbovească — ci își îndemnau mereu

Pîrîiașul începu să plîngă, să susure:

— Soțul meu iubit, trebuie să ne despărțim! Tu de-te acasă, dar fii cu băgare de seamă, nu cumva să îngădui cuiva să te sărute, în afară de tatăl și de mama ta. Căci dacă te va săruta altcineva, o să mă uiți.

Ivan veni acasă, dar nu se arăta prea bucuros că venise. Se sărută numai cu tatăl și cu mama sa și afară de ei cu nimeni: nici cu fratele, nici cu sora, nici cu nașul, nici cu nașa. Printre ei trăia, dar pe nici unul nici măcar nu-i privea.

Așa trecu un an, și încă unul, iar cel de-al treilea an se apropia de sfîrșit.

Odată, Ivan s-a culcat și a uitat să încuie ușa. Sora lui mai mică a intrat în odaie, a văzut că doarme, s-a aplecat și l-a sărutat.

Cînd s-a trezit — Ivan nu mai ținea minte nimic. Uitase totul. O uită și pe Preaînțeleapta Vasilisa ca și cum niciodată nu s-ar fi gîndit la ea.

Peste o lună pe Ivan îl pețiră și începură pregătirile de nuntă.

Și iată că, atunci cînd s-au apucat să coacă plăcintele, o fată care s-a dus după apă, de îndată ce s-a aplecat deasupra pîrîului să umple găleata — a înmărmurit. De jos, de sub unda apei o privea — ochi în ochi — o preafrumoasă copilă.

Fata veni acasă într-o fugă și povesti tuturor celor întîlniți în cale ce minune se întîmplase. S-au dus cu toții la pîrîu, dar n-au găsit pe nimeni acolo. Iar pîrîiașul pieri fără urmă — nimeni nu știa în ce chip, intrase sub pămînt, ori secase.

Cum au ajuns acasă însă, ce să vadă? În pragul casei se afla o preafrumoasă copilă.

— Am venit, zise ea, să vă ajut. O să mă apuc să coc plăcintele pentru nuntă.

A frămîntat un aluat tare, a făcut din el doi porumbei și i-a pus în cuptor:

— Ia ghicește, gazdă dragă, ce o să se întîmple cu porumbeii aceștia?

— Păi, o să-i mîncăm, și gata. Ce altceva poate să se întîmple?

— Nu, n-ai ghicit.

Copila deschise ușița cuptorului și dinăuntru își luară zborul un porumbel și o porumbiță. Se așezară pe pervazul ferestrei și începură a gunguri:

— Oare-ai uitat cum eram oiță iar tu păstor?

— Am uitat, am uitat.

— Oare-ai uitat cum eu eram un mic paraclis iar tu popă?

— Am uitat, am uitat.

— Oare-ai uitat cum eu eram pîrîiaș iar tu peștișor?

— Am uitat, am uitat.

— Scurtă aducere aminte ai, porumbelule! M-ai uitat și tu pe mine așa cum a uitat-o Ivanușka pe Preaînțeleapta Vasilisa.

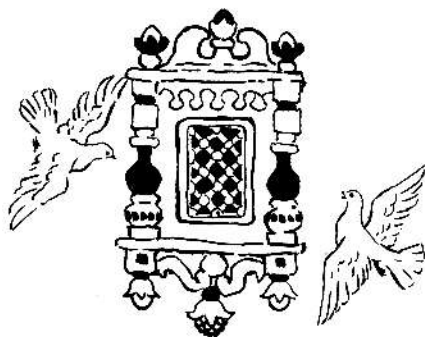
Auzind cuvintele acestea Ivanușka își aduse pe dată aminte totul. Prinse mîinile albe ale Preaînțeleptei Vasilisa în mîinile sale și rosti către tatăl și mama sa:

— Aceasta este credincioasa mea soție. Nu am nevoie de altă soție.

— Ei, de vreme ce ai o soție, vă dorim dragoste și bună înțelegere!

Iar pe cealaltă logodnică au copleșit-o cu daruri și au lăsat-o să plece acasă la ea.

Și de atunci Ivanușka și Preaînțeleapta Vasilisa în pace trăiră, de toate agonisiră și necazul îl ocoliră.

Lei

ISBN 973-25-0133-2